

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

De multiplici silentio seruando tempore tribulationis. Cap. VI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78809](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78809)

CAPVT SEXTVM.

De multiplici silentio seruando tempore tribulationis.

131. **V**erè dixit S. Cyprianus, *Ambitum patientia late patere. Patientia enim virtus, & veritas eius ac largitas, de vniuerso quidem nominis fonte profiscitur, sed exundantibus venis, per multa gloriarum iumenta diffunditur.* Hæc eius itenera indicabo etiam in hoc Capite, quod silere docebit multis modis, dum cruce aliqua ab hominibus obertatur: in qua necessarium est multiplex silentiū, quo ad Christi exemplum (qui, vt ait S. Augustinus, *aduersus dolos silentio dimicauit*) eius beneficio crucem, quam maximè feramus & sentiamus, nulloque profusus lenamine minuamus sensum doloris, vel mæroris, qui naturaliter solet oriri in parte inferiore sententiæ, ex incurfu persecutionum, & minuitur sermone, dolorem inde conceptum prodente.

137. In primis ergo Aduersariis nostris nos persequentibus, verbis non resistamus, nec id audire velimus. Si quis iniuriam pati, inquit S. Valerianus, *religæ plectrum oris tui, & obcura aures tuas, ne ad te irascens fratris verba perueniant: aut, si certè peruenierint, silentio deputentur.* Idem monet S. Ambrosius: *Quando aliquis nobis conuertiatur, lacepsit, ad violentiam pronocat, ad irurgium vocat, tunc silentium exerceamus, tunc muti fieri non erubescamus.* Si seruius conuertiatur dicat, iustus tacet: si pauper criminetur, iustus non respondet. Hæc sunt arma iusti, vt cedendo vincat. Inuenitur dicentem: *Obmutat & humiliatus sum, & silus à bonis.* Nam cum ei conuertiaretur Semei, tacebat David, & eum, qui vindicare in eum vellet, non permisit. Ibat ergo tanquam mutus & humiliatus, ibat tacens. Et alibi: *Noli respondere irato ad iracundiam eius, siue imprudenti ad imprudentiam eius. Cito culpa culpam excutit. Si lapides serias, nonne ignis erumpit? Ferunt gentiles dictum Archyæ Tarentini Philosophi, quod ad villicum suum dixerit: O te salcem! quam te afflictarem, nisi iratus essem.*

Et alio Capite, Proficientium in virtute, ait esse, non torquere contumeliam, & si alter insuas conuertiatur, & inuadet aures eius contumeliosè, tacere, & nihil respondere &c. Sic David, cum malediceret ei Semei, & crimina obiceret, tacebat, & humiliabatur, & silebat à bonis suis, hoc est, bonorum operum conscientia. Et S. Chrysostomus: *Afficit te contumeliâ, tace, & benedic, si potes. At iniques, quando maiorem viderit humanitatem, tanto magis irgebit. Igitur propterea doles, quoniam mercedem tibi maiorem accumulatur. Alioqui infirmum illum, hoc est, imperfectum, esse putat ibidem, qui eisi donet iniuriam suam, si tamen obiciatur crimen, non sit contentus conscientia sua, etiamsi se eius obiectum alienum nouerit, sed cupiat abluere ingenii padoris notam, & conuictum conuictio expendat. Plena victoria est, inquit B. Laurentius*

Iustinianus, *ad contumeliam acclamanti non respondere, & tacere eo prouocante.* Nam sicut nihil est deformius, quam respondere furiosis, ita nihil est vitiosius, quam tacere nobis prouocatis. Et, vt scribit S. Bernardus, *Expedit cedere persecutori, quam resistere, fugere ferientem, quam referre.* P. T. G. l. i. m. quia vt dixit Abbas Pastor in Vitis Patrum, *Omnis labor, quicumque euenit tibi, ex taciturnitate superabitur.* Callianus inter monita, quæ dat ad perfectionem consequendam, ponit etiam hoc: *Si tibi, vel cuiquam conuicta si irrogantur iniuria, esto immobilis ad responsonem talionum, vt mutus auscultat, semper hunc Psalmistæ versiculum in corde decantans: Dixi Custodiam vias meas, vt non delinquam in lingua meâ. Posuisti mihi custodiam, cum confisteret peccator aduersum me, obmutui & humiliatus sum, & silus à bonis.* Hanc veritatem benè intelligens quidam Senex in Vitis Patrum, rogatus à quodam Fratere: *Da mihi Pater vnam rem, quam custodiam, & saluer per eam.* Respondit ei Senex: *Si poteris iniuriari & affici conuictis, & portare ac tacere.* Magna est hæc res, & super alia mandata. Ideo demones ipsi eos, qui tale seruant in suis iniuriis silentium, valdè reuerentor. Hinc cum quidam Frater requisisset Abbatem Isaac Abba, quare te ita demones timent? Respondit Senex: *Ex quo factus sum Monachus, status apud me, vt iracundia mea foris guttur meum non proccederet: & idè timent me demones.* Omnino timent tales demones, etiam iudicio Dei Patris, qui tales commendans S. Catharinæ Senensis, hæc dixit: *illi qui delectationem habere contempserunt, eligentes & optantes propter me penam habere, magis priuati sunt in mea caritatis ardore succensi & igniti, ubi voluntas eorum est omnino consumpta. Quare diabolus valdè metuit baculum caritatis ipsorum. Idè sagittas suas latat à remotis, nec audet eis adherere.* Quocirca, dum aliquid ab altero patieris, tace, nullo aspero verbulo ei responde, quia & in Ethnicis talis taciturnitas commendationem habuit. Eretrius quidam adolescentulus, in Zenonis scholâ eruditus, cum domum redisset, rogatus à Patre, quidnam à Zenone didicisset? Ostendam, inquit, nec verbum ampliùs addès, parenti bilem mouit, indignanti, quòd nihil ampliùs responderet. Idcirco filium acerbius cecidit. Post verbera à filio sine clamoribus & verbis lato vultu suscepta, parenti tantum sufficienti silentium, tandem respondit: *Hoc ipsum didici, vt iram patris moderatè ferrem.* Si è Zenonis scholâ tales prodierunt discipuli, quantò magis prodire debent è Christi & sanctæ Ecclesiæ, ac Religiosi status scholâ, vt lacepsiti iniuriis silèat, modis infra explicandis? Est enim quoddam incrementum Martyrii, tempore persecutionum silere: quia id graue est, præsertim innocenti & honesto homini. Nam, vt scribit S. Ildorus Pelusiota, *Et qui merore obrutus & prostigatus, molestorum narratio solatiij non nihil affert, ac præsertim cum ad sinceros amicos sit. Silentio quippe ingruescit calamitas. Permultis siquidem ob peccatore*

de bono patientie cap. 9.
136. in Plat. 7.
137. h. 12. de bono cōser. pacis.
1. Offic. cap. 5.
cap. 6.
Psal. 28.
cap. 21.
esp. 48.
h. 31 ad pop.

de patient. cap. 4.
epist. 1.
L. 5. libel. 16. nu. 9.
1. 4. Inst. cap. 1.
L. 5. libel. 16. nu. 9.
Ruff. 1. 4. num. 85.
Pelag. li. 1. 4. nu. 83.
Rof. pag. 513.
Ruff. 1. 3. num. 89.
Pelag. li. 1. 4. nu. 22.
Rof. pag. 513. col. 2.
dial. c. 78.
Ælian. 1. 9. hist. cap. 33.
139. 1. 3. ep. 8.

pressas ac silencio traditas miserias suas, in graues & periculosos morbos inciderunt.

140. Secundo, Si ignoras, noli querere, quis author fuerit & cooperato tuarum aduersitatum. Hoc enim expetit scire amor proprius & cor impatiens: & hac ratione disponitur homo in actu primo, ad affectus inordinatos, erga authorem, & cooperatores nostrarum persecutionum: à quo longè debet abesse is, qui Christi crucem amat, quam ita amare debet, vt moraliter sit impotens, ad habendos affectus inordinatos,

Gen. 39.9. erga tales, vti fuit S. Patriarcha Ioseph ad peccandum, dum dixit impura Domina: Quomodo possum hoc malum facere & peccare in Dominum meum? id est, non possum: iuxta illud: Omni qui natus est ex Deo, peccatum non facit, quoniam semen ipsius in eo manet. & non potest peccare, quoniam ex Deo natus est. Talium enim aduersitatum ignorantia, multa impedit peccata. Non expedit, inquit Seneca, omnia videre omnia audire; multa nos iniuria transeant, ex quibus pleraeq; non aspiciunt, quia nescimus: non vis esse iracundus: Ne sis curiosus. Qui inquit, quid in se dictum sit, qui malignos sermones, etiam si secretò habuit sint, erunt se ipse inquietat. Non quemadmodum facta sit iniuria referi, sed quemadmodum lata.

141. Tertio, Noli inquirere, quid à tuis aduersariis, & quomodo dictum sit, vel factum, vel scriptum aliquid de te, in aliqua re, ex qua orta est crux tua. Vt id nesciens putet, vel saltem timeat, amor tuus proprius maius aliquid, quam in ro fuerit, esse factum, vel dictum, redundans in tuam humiliationem, vt hac existimatione & metu maior accedat molestia, amori tuo proprio, & parti inferiori. Cum quidam Prælati Conclusiones quasdam publicè vulgasset contrarias Decretis, à B. Laurentio Iustiniano Patriarcha Venetorum latis, contra sumptum & ornatum mulierum, & qui disputationi interfuerat, rem omnem, vti se habuit, narraisset, non verbis solum sed ore, & oculis, & manibus, sic indignantibus, vt non eum solum, in quem essent illa iactata, sed quemuis alium immunem ab iniuria, facili commoueret; Laurentius sine mutatione vultus vllà, nihil indoluit, nihil questus est, imò noluit scire, quis affuit, quis dixit, non fronte, aut vultu, signum aliquando vel minimum edidit animi commotiois. Grauisimum tormenti genus est, metus tormenti, inquit noster Didacus de Celada: plus aliquando torquet opinione quam re. Nam res semel toleratur, metus calamitatem amplificat & multiplicat, & ferit anticipato vulnere, toties repetito, quoties subit eius memoria. Idèd S. Hilarius de Honorato scribit: Vberimè semper suos consolatus est, ac nihil magis timuit, quam ne diuturnè suos desperatione conficeret: Intellegens poena facilius ferri extrema, quam dubia. Expectato enim poena quoddam desperationis genus est. Animus suspensus dira crux sui ipsius est. Optabat impius Cain morte mortem fratris redimere. Parum est vna mors pro tanto facinore vindicando. Vt à castigaberis, qua plures &

142. Quarto, Noli indagare cur aliqui vel sint alienati à te, vel aliquid fecerint, redundans in tui humiliationem vel molestiam: ne causas sciens, possis (etiam si velles ex proprii amoris instinctu) te excusare, & defendere, tuique defensione crucem, quâ premeris, reddere leuiorem, aut amouere à te. Hoc seruauit Abbas Moyses, qui cum esset factus Clericus, volens Episcopus probare eum, dixit Clericis: Quomodo intrat Abbas Moyses ad altare? Expellite eum; & sequimini, vt audiatis, quid dicat. Dum autem non possent mittere foras, dicebant ei: Exi foras Aethiops. Ille verò (nil eis respondens, nil interrogans, non inquirens cur id facerent) sibi ipsi dicebat: Benedixi tibi fecerunt cinerem & caccabate (verba sunt referentis) qui cum homo non sit, quare te in medium hominum dare presumpsisti.

143. Quinto, Noli te excusare, dum condemneris, seu purgare: præsertim si non auditis condemnaris.

Præbit huius rei exemplum in primis in nouo Testamento Beatissima Dei Genitrix Maria, quæ cum cogitare posset se pro ab alio defloratâ haberi à Iosepho, se prægnantem videntem, tacuit, & ita tacuit, vt oportuerit eius innocentiam cælesti testimonio per Angelum probari: quam tamen postea non defendit, dum Christus Dominus pro filio Iosephi haberetur, & appellaretur. Nonne hic est fabri filius: nonne mater eius dicitur Maria & fratres eius Iacobus, & Ioseph, & Simon, & Iudas: & vt dicitur alibi: Nonne hic est Iesus Filius Ioseph? Hac occasione quaerit S. Hieronymus: Quare non de simplici Virgine, sed de desponsatâ concipitur? Respondet Hugo Cardinalis aptè ad nostrum propositum: Altera causa, inquit, ne satis Virginitatis daretur causa, vel occasio excusandi se de infamiâ, quod & Mater Christi infamata fuerit. Tacendo ergo, qui infamati sunt Deiparam innocentissimam Virginem imitantur.

Christus quoque Dominus hoc ipsum nos docuit postea: Accusatus enim in rebus grauissimis, mortem certam ei allaturis, tacuit primum coram Caipha: postea coram Herode: b. Denique & coram Iudice Pilato, eâ quo morti ad iudicatus est. Quod eius silentium infra ponde-

repetitas mortes tibi infligat. Mors enim, inquit S. Ambrosius, hanc rem tractans, vna est in secessione anima & corporis, & in sine istius vite: que simul, vt venit, omnes corporis dolores auferre, non augere consuevit. Metus verò, qui hanc vitam viuentibus frequenter ingruunt, mæstia, dolores, gemitus, diuersiq; cruciatus, plurimas etiam mortes generi humano inferunt, vt ista mors remedium esse videatur, non poena. Sic Christus Dominus, qui intrepidus tormenta subit, dum illa ipsa metu presentit, factus in agonâ prolixius orabat, & factus est sudor eius sicut gutta sanguinis. Quanquam est & altera causa vitandâ: talis curiositatis. Nam, vt scribit Seneca, Qui inquit, quid in se dictum sit, qui malignos sermones, etiam si secretò habuit sint, erunt, se ipse inquietat.

Quarto, Noli indagare cur aliqui vel sint alienati à te, vel aliquid fecerint, redundans in tui humiliationem vel molestiam: ne causas sciens, possis (etiam si velles ex proprii amoris instinctu) te excusare, & defendere, tuique defensione crucem, quâ premeris, reddere leuiorem, aut amouere à te. Hoc seruauit Abbas Moyses, qui cum esset factus Clericus, volens Episcopus probare eum, dixit Clericis: Quomodo intrat Abbas Moyses ad altare? Expellite eum; & sequimini, vt audiatis, quid dicat. Dum autem non possent mittere foras, dicebant ei: Exi foras Aethiops. Ille verò (nil eis respondens, nil interrogans, non inquirens cur id facerent) sibi ipsi dicebat: Benedixi tibi fecerunt cinerem & caccabate (verba sunt referentis) qui cum homo non sit, quare te in medium hominum dare presumpsisti.

Quinto, Noli te excusare, dum condemneris, seu purgare: præsertim si non auditis condemnaris.

Præbit huius rei exemplum in primis in nouo Testamento Beatissima Dei Genitrix Maria, quæ cum cogitare posset se pro ab alio defloratâ haberi à Iosepho, se prægnantem videntem, tacuit, & ita tacuit, vt oportuerit eius innocentiam cælesti testimonio per Angelum probari: quam tamen postea non defendit, dum Christus Dominus pro filio Iosephi haberetur, & appellaretur. Nonne hic est fabri filius: nonne mater eius dicitur Maria & fratres eius Iacobus, & Ioseph, & Simon, & Iudas: & vt dicitur alibi: Nonne hic est Iesus Filius Ioseph? Hac occasione quaerit S. Hieronymus: Quare non de simplici Virgine, sed de desponsatâ concipitur? Respondet Hugo Cardinalis aptè ad nostrum propositum: Altera causa, inquit, ne satis Virginitatis daretur causa, vel occasio excusandi se de infamiâ, quod & Mater Christi infamata fuerit. Tacendo ergo, qui infamati sunt Deiparam innocentissimam Virginem imitantur.

Christus quoque Dominus hoc ipsum nos docuit postea: Accusatus enim in rebus grauissimis, mortem certam ei allaturis, tacuit primum coram Caipha: postea coram Herode: b. Denique & coram Iudice Pilato, eâ quo morti ad iudicatus est. Quod eius silentium infra ponde-

in c. 9. Iudith. 5. 12. num. 46.

e. 14. vitæ

e. 7. vitæ B. Iustiani.

lib. 1. de Cain. c. 109.

1. 3. de iud. cap. 11.

142.

L. libel. 15. n. 29. Rol. 158. 62. n. u.

19. Ruff. 1. num. 114.

143.

Matth. 13. 51. 10a. 6. 44. Com. in Matth. 18.

14. Cal. 18. c. 1.

Matth. 26. 61. b. Luc. 24. 9. Matth. 27. 14.

tabo.

Gen. 39. h. 62. in Genes. fabo. Præbuit quoque huius rei exemplum Patriarcha Ioseph, uti ponderat S. Chryostomus: Accusatus enim ab impura femina innocens, abductus in carcerem, silenter tulit omnia: Non sicut alij, qui dum non sunt sibi conscij malitiæ, sicut quando rei condemnantur, magnâ venturæ fiducia, & dicendis libertate superbiunt. & inflati & insurgentes contra eos, qui infontibus crimen intentant. Verum ille non sic, sed filis & omnia mansuecē fert. & magnâ cum patientiâ, Dei expectat subsidium. Et, ut loquitur nos- ter Didacus de Celada, maluit haberi flagitij, quàm libidinis excusate reus. Sancta quoque Susanna accusata tacuit. Susanna mulier, inquit S. Augustinus, vel potius S. Maximus, tacuit inimicos suos & vicit. Non enim apud Danielem in sermone tuitio est, sed in sanctâ femina, tacente lingua, pro eâ castitas loquitur. Castitas enim Susanna affuit in iudicio, que Eue defuit in Paradiso. Ibi enim rade: i eius consuluit, hic saluti. Ibi ne macularetur pudicitia, hic ne innocentia damnaretur. Hanc quoque laudans S. Ambrosius, Susanna, ait, postquam tacet in iudicio, melius locuta est oraculo: & ideo Propheta meruit defensionem, que propriè auxilium non quesuit. Simile exemplum est in S. Petto Martyre, Ordinis Prædicatorum condemnato prius, quàm inquireretur de veritate accusationis. Hoc factum ita narrat Ioannes Flaminus in vitâ eius: Veneri, inquit, ad Petrum orantem tres de calo Virgines, & cum eo colloquebantur. Quidam Cœnobites, dum ea transirent, plurimum quidem colloquium, & femineas voces audiere, & mortuum esse puellarum cum illo congressum rati, & indignè rem ferentes, ad Archicœnobitam rectâ tendunt, & quid audierant, narrant. Deceptus & ille est, dum temerè credit, & Patribus illico conuocatis, & B. cum illis Petro, narrat omnibus quid de illo audierit, & testes adducit. Accusatus, & grauius increpatus, non negat, nec fatetur, sed flexis genibus se peccasse ait, & veniam petit. stupere omnes, indignitate reas, fadrate, cum præcipuè, ut sanctum illum hæcenus magno in honore habuissent. Tunc Archicœnobita, quando, inquit, rem tam turpem & in Monasterio ausus es, ac indignum te nostro consortio reddidisti, procul hinc ad Esinate Monasterium abibis. Abiit ille, fortis animo tantam ferens ignominiam.

146. Antiquius est in Paphnutio, adhuc adolescēte, qui cum tanta in pueritia esset virtutis & gratia, ut etiam præclari ac summi id temporis Viri, grauiatē eius ac immobilem cōstantiam mirarentur, eamq; licet minore esset ætate, pro virtutum rāmen merito Senioribus exequarent, suog, Ordini ducerent inferendum, tuor ille, qui aduersus Ioseph Patriarcham, frater nos quondam animos instigauit, quendam de numero fratrum edacâ zeli igne succendit: qui nauo quodam, ac maculâ eius pulchritudinem cupiens deformare, hoc genus malignitatis excogitauit: ut opportunitatem temporis caperet, quo Paphnutius ad Ecclesiam die Dominico processurus, abisset à cellâ. In quam furtim irruens, codicem suum inter eius plectas (id est, ut notauit Ciaconius, virgulas è palmâ, iunco, aut sparto contextas, ex quibus sportæ canistra,

aliaque similia conficiuntur, dictæ à verbo πλεξω, quod necto, vel plecto significat, quas Ægyptij Siras vocant) quas de palmarum folijs solebant intexere, latenter abscondit, ac de concinnatâ factione securus, ipse quoque velut pura ac simplici conscientia ad ecclesiam venit. Cumq; ex more celebrata fuisset solennitas, querelam S. Isidoro (qui ante hunc eundemq; Paphnutium eiusdem Eremitæ Presbyter fuit) coram cunctis Fratribus detulit, asserens sibi codicem de cellâ furtim fuisse sublatum. Quæ eius querimonia, cum ita cunctorum, præcipueq; Presbyteri animos permouisset, ut quid primum suspicarentur, quid dē decernerent, non haberent, summa cunctis admiratione percussis, de tam inauditi illic facinoris nouitate, ille, qui rem detulerat, accusator, vrgebat, ut retentis in Ecclesia omnibus, electi quiq; cunctorum singillatim fratrum cellas seruariantur. Quod cùm tribus Senioribus à Presbytero fuisset iniunctum, vniuersorum cubicula reuoluentes, ad extremum in Paphnutij cella absconditum codicem, inter plectas palmarum (quas illi Siras vocat) sicut eum insidiator occuluerat, reppererunt. Quem Inquisitores confestim ad Ecclesiam delatum, cùm coram omnibus retulissent, Paphnutius licet de conscientia sua sinceritate securus, tamen velut, qui crimen agnosceret, satisfactioni se totum tradit, locumq; penitentiæ suppliciter postulauit: hoc verecundia modestiaq; sua prospiciens, ne si maculam furti verbis conaretur abluere, insuper etiam mendaci notaretur, nemine scilicet aliud, quàm id quod inuentum fuerat, suspicante. Cumq; de Ecclesia non tam mente deiectus, quàm iudicio Dei fidens, protinus abscessisset profusus in oratione iugiter lacrymu, triplicatisq; ieiunijs, summa se etiam in conspectu hominum mentis humilitate prostrauit. Sed cùm duabus ferme hebdomadis ita se omnino contritioni carnis ac spiritus subiecisset, ut die Sabbati, vel Dominico, non ad percipiendam Communionem sacram, sed ad prosternendum se in limine Ecclesie, atque ad veniam postulandam, matutinus accurreret, nequam passus est eum occultus omnium testis ac cognitor, vel à se amplius conteri, vel ab alijs infamari. Nam quod ille inuentor sceleris, rei sua sui improbus, laudis aliena callidus infamator, nullo hominum teste commiserat, per diabolum, qui criminis illius inuentor fuerat, publicauit. Arreptus namq; durissimo damone, cunctas factionis occulte patefecit insidias, criminationumq; ac fraudum idem fuit proditor, qui commentor. Ita autem spiritu illo grauius, diuq; vexatus est, ut ne orationibus quidem Sanctorum illic consistentium, qui Diuinorum charismatum meritis, demonijs imperabant, potuerit emundari: sed ne ipse quidem Isidori Presbyteri gratia singularis, crudelissimum ab eo excluderet vexatorem, cui tanta erat virtus, Domini largitate collata, ut ne vsque ad limina eius quisquam arrepticius, qui tardius sanaretur, aliquando productus sit: Christo hanc adolescenti gloriam reseruantē, ut illius tantam orationibus, cui insidiatus fuerat, purgaretur: & cuius laudē aliquid inimicus decerpere se posse crediderat, eius nomen proclamans, & delicti sui veniam, & finem presentis supplicij acciperet. Hac ergo ille in adolescentiâ sua, futura in adultis iam tunc indicia præsi-

presfigurans, lineas quasdam perfectionis illius, quae erat maturitate augenda, adhuc in annis puerilibus designavit. Si ergo ad culmen virtutis eius volumus pervenire, talia nobis exordiorum fundamenta sunt iacienda.

147.
l. 3. n. 29.
Rof. pag.
501. col. 1.

Pulcherrimum etiam exemplum de Eulalio refert Rufinus, & ex eo nosse Rosveydus in Vitis PP. qui in monasterio existens, gratis humilitatis sibi ornatus. Si quid igitur, ut solet, culpabile Fratres commississent negligentiores, excusantes culpas suas, supradictum Fratrem asserabant culpabilem. Cumq; argueretur à Senioribus Fratribus, non negabat, sed prosternebat se ad terram, & adorans eos, se dicebat peccasse & negligenter fecisse. Cum autem iterum & frequenter accusarent illum, & secundum Regulam monasticam biduana & tridiana ieiunia indicerentur illi, omnia patienter tolerabat. Ignorantes autem Fratres, quod omnia hac pro humilitatis virtute patienter sustineret, convenientes pariter, & maxime Seniores, ad Patrem monasterij, dixerunt: Considera, Pater, quid faciendum sit, quandiu enim possumus sustinere negligentias & damna, quae Frater ille Eulalius facit in Monasterio? iam penè omnia vasa & utensilia monasterij contracta sunt, & exterminata per negligentiam eius. Quomodo ergo iste talis tolerandus est? Respondens Pater Monasterij ait: Interim paucos dies sustineamus Fratrem, & postea ordinabimus de eo, quod competit fieri. Hac dicens dimisit Fratres. Ingressus verò cellulam prostravit se in orationibus, obsecrans misericordiam Domini, ut ei manifestare dignaretur, quid ordinare, aut definire posset de sepe dicto Fratre. Tunc reuelatum est ei, quid ageret. Conuocavit ergo omnes Fratres Abbas, dixitq; eis: Credite mihi, Fratres, quia magis opto mattulam Fratris Eulalij cum humilitate & patientia eius, quam omnia opera eorum dimittaxat, qui murmurantes in cordibus suis operantur in Monasterio. Ut autem vobis ostendat Dominus, quale meritum habet ipse idem Frater apud Deum, precipio vobis ut deferantur mihi mattulae omnium Fratrum: quas cum tulissent, iussit ut accenderent ignem, & misit eum in omnium Fratrum mattulas, quae statim combustae sunt, praeter mattulam Fratris Eulalij, quae integra reperta est, & non est combusta. Cumq; hoc vidissent Fratres omnes, timuerunt valde, & prostraverunt se in terram, veniam & indulgentiam à Christo Domino postulantes, & collaudantes admirabantur nimis patientiam & humilitatem Fratris Eulalij. Denique ex eo magnificabant & honorabant eum, tamquam unum de magnis Patribus, ipsi autem honores, & laudes non poterat sustinere Frater Eulalius dicens: *Vae mihi infelici, qui perdidit humilitatem meam, quam tantis temporibus acquirere, auxiliante & adiuvante me Christo Domino festinaui. Consurgens itaque nocte, egressus de Monasterio fugi in Eremum, ubi nullus illum cognosceret, & ibi in spelunca habitavit. Noluit enim temporales hominum laudes, sed caelestem aeternamq; gloriam à Salvatore nostro Christo in futuro saeculo percipere.*

148.
Surius 8.
Febr.

Sic S. Marina, vel, ut alij cum Metaphraste, Maria Virgo, cum Patre Eugenio habitu virili

induta, monasterium ingressa, plena sanctitate, donum habens curandi daemónicos, stupri accusata, cum à Praefide Monasterij nimis credulo, non praemisso examine damnata fuisset, Marina se humi proiecit in faciem, dicens Praefido: *Condone mihi humili & peccatori propter Dominum, ó Pater, quoniam tanquam homo erravi. Tunc Praefidus ei iratus, eiecit eam à Monasterio. Egressus autem (B. Marinus potius, quam Marina) extra vestibulum Monasterij, mansit sub dio sustinens frigus & aestus tres annos. Rogatus ab ingredientibus & egredientibus ex Monasterio: Cur sic sedes, Abba, afflictus in vestibulo dicebat: Quoniam sum fornicator, propterea eiecit sum ex Monasterio. Vbi verò illa puella peperit mascululum, tollens eum pater eius, Marino proiecit puerum, quem is accepto lacte à Pastoribus alebat. Post triennium receptus ad importunitatem Fratrum à Praefido Monasterij, & de primo, quem habuit, gradu deiecit, ad omnium postremum, & ad viliora & abieciora, dicens Praefido cum lacrymis: Hoc quoque mihi magnum est, & venerande Patris, quod me dignum feceris, qui ingredere in vestibulum, cum magno metu & compunctione, & puerulum illum alebat, postea factum Monachum probum. Postea, nemine sciente, inuentus mortuus, & agnitus sexu mulier. Quo agnita Praefidus se proiecit ad pedes eius, clamans: Ignosce mihi Domine Iesu Christe, quod per ignorantiam peccavi in sanctam & castam sponsam tuam. Hic moriatur ad sanctos pedes tuos, donec audiero mihi esse condonata ea, quae in te peccavi. Cum autem diu staret, venit ad eum vox de caelo dicens: Si hoc scieris fecisses, non tibi condonarem, quia autem nesciens fecisti, peccatum fuit tibi condonatum. Sepulta est Marina in loco insigni. Puella verò illa à demone arrepta, confitens omnem veritatem, adducta ad sanctas reliquias fuit curata.*

Vide Rosveydum in Vitis Patrum, & in Surio Ros. pag. nouo, vitam S. Marini, similem, qui per quinque annos, dicitur extra Monasterium penituisse, ob scelus falsè sibi adscriptum. Sic & S. Macarius stupri accusatus, & ob id fastibus caesus, per quae plateas circumductus, & tanquam oppressor puellae coram populo proclamatus, & puellam alere operibus manuum suarum coactus, tacuit. Tandem cum puella partui vicina, diebus plurimis, in poenam calumniae, parere non posset, detexit Macarij innocentiam, & aliam sceleris authorem prodidit. Hos imitatus B. Laurentius Iustinianus, cum in Capitulo, ut vocant, à Fratre quodam simplicioris ingenij, accusatus esset de quadam re circa negotia Monasterij facta, quamvis intelligeret hominis ingenium, & purgare facile posset, quod obiecerat, subsistit primum quasi non audiret, tandem leni gradu, in medium procedens genibus flexis, Ignosce, inquit Patres: peccavi in calum & coram vobis. Ecce penitentiam, quam dederis, agam. Tactus penitentia Fratris ille ad Laurentium occurrit, & veniam petens, eius pedibus aduolutus est. Iterum autem cum simile quippiam falsè obieceretur, compressa Laurentius mordicus linguam, nihil respondit. Hic est praedestinatorum ad

magis in terra sanctitatem, & in celo gloriam procedendi modus. Extat eiusdem silentij præclarissimum exemplum in virâ P. Balthazaris Aluarez: Nam cum in quadam Congregatione Provinciali, aliquid satis grave de se fuisset dictum, propter quod publicè fuit ab omnibus reprehensus, ipse hærebatur, cogitans an expediret reddere rationem sui, eò quod quidam ex grauioribus & SS. PP. qui ibi aderant, ei suadebant, vt faceret, eò quod bonum ipsius nomen in materia virtutis tanti esset momenti, tam erga domesticos, quam erga externos. Sed cum illud consilium propensionis sue valde arrideret, noluit illi fidere, sed locutus est cum alio quodam valde fideli seruo Dei, qui dixit ei: Si taceret, nec publicè nec priuatim in eà causa pro se responderet, fore id magnum & gratum Deo sacrificium. Et ita fecit: successitq; illi adeo bene apud Deum, qui liberali manu heroicum illud silentium remuneratus est, vt sepius illi gratias egerit pro tam bono consilio, quod postea in omni occasione occurrente obseruauit: & quamdiu Superiores non iubebant ex Obedientiâ, suis rerumq; suarum rationem reddere. Hoc ipsum docuit S.P.N. Ignatius. Nam cum mitterentur à Paulo III. Iacobus Laynes, & Alphonsus Salmeron, tanquam eius Theologi, ad Concilium Tridentinum, S. Ignatius inter monita ad priuatam ipsorum animi curam hoc quoque dedit, vt quisque singulis noctibus alterna- tim reliquos duos socios rogaret, vt ipsum corrigant, & vbi visum fuerit, liberâ oratione castigent: nec castigantibus causam facti redderet, nisi postulat & iussus. Hoc spiritu plenus noster Petrus de Montoy, cum in seculo ditissimus & splendidissimus Societatem esset ingressus, bene instructus humanioribus literis, & semel iterumque ad studia Philosophiæ applicatus, multis lacrymis liberationem impetrasset, & Ianitorem in Collegio Trequiriensis ageret, inuentus à Patre Rectore, rei & personæ ignaro, legens latinum librum Thomæ à Kempis, continuò asperis verbis affectus, quasi ostentationis causa talem librum legeret, in culinam detrusus, summo silentio hanc Christi crucem excepit, & portauit, & longo tempore inter varias acerbasque reprehensiones, culinarios labores pertulit. Tandem Rector agnitâ conditione personæ, facti pœnitens, Petrum accersiu, & flexis genibus veniam petiit, Petro è contra totam culpam in se transferente. Tandem post Coadiutoris officia decem annos transacta, vi ad sacerdotium pertractus est. Silentio eius humili, valde in auribus Dei clamante, qui de stercore eleuat pauperes, vt sedeant cum Principibus populi sui.

Dedit hac de re præclarum monitum S. Teresa in itinere perfectionis. Magnam, inquit, humilitatis argumentum est, videre immeritò & innocentes nos damnari, & silere. Quod qui faciat, no ille Dominum Deum egregiè imitatur. Vnde etiam atque etiam vos rogo, vt vos quoad hæc exercere satagatis, magnos quippe fructus secum hæc res fert: & vice versa nullum omnino in nostri excusatione commodum vi-

deo, nisi forte quibusdam in casibus, dum scilicet proximo irascendi occasionem daremus, veritatem ei non aperiendo &c. Equidem permagni referre arbitror, vt huic se virtuti quisque assuefaciat, aut veram à Domino humilitatem obire satagat, etenim ex hac altera illa proueniat oportet &c. Nunquam vllum aliquod malum de me loquentem audiui, quin liquido perspicere, minus illum dicere, quam reuera id erat. Nam est forte eadem mala non essent, in aliis tamen plurimis Deum offenderam, vnde etiam plus quam satis mihi facere videbantur, quod de aliis nihil dicerent. Etenim semper magis mihi placet, vt quæ falsa sunt, de me dicant, quam quæ vera sunt &c. Licet id nobis peccatum non sit, cuius insimulamur, nunquam tamen ita omnis culpa experies sumus, sicut bonus Deus erat. Dixerat autem supra bis: illud hic homo præcipue lucratur, quod Dominum aliqua saltem in re imitetur.

Omnino imitantur Christum, qui tacent, dum persecutiones patiuntur. Christus enim, dum male diceretur, non maledicebat, cum pateretur non comminabatur. Hoc præiudicat Iaias: Quasi agnus coram tondente se obmutescet & non aperiet os suum. Et coram Pilato ad laudes suas (eas refutans) respondet, dum interrogatur, Ergo Rex es tu? Regnum, inquit, meum non est de hoc mundo. Accusatus à Principibus Sacerdotum & Senioribus, pro sui defensione nihil respondit. Dicentibus, inquit S. Chrysostomus, maleficum esse, & quo eum arguerent non habentibus, tacuit, tamen cum de Regno interrogatus est, tunc locutus est ad Pilatum, erudienti eum, & ad aliorum irigens. Tacuit Saluator, inquit S. Augustinus, quia taceat lingua necesse est, vbi ipsa veritas sibi adest. Taceat lingua in bono negotio, quæ in malis causis obticere consuevit. Nolo sic defendi iustitiam, sicut solet iniquitas excusare. Sciuit enim Saluator, quomodo tacendo vinceret, quomodo non respondendo superaret: atque adeo causam suam manuitt comprobare, quam dicere. Nec tantum loquendo pro se, defendendo se, commendare voluit innocentiam suam, sed & dæmoni dicenti: Scio quod sis Sanctus Dei, ait, Obmutescet. Neminem tamen conuiciantem sibi prohibuit à loquendo. Saginari enim voluptate patientia discessurus volebat, inquit Tertullianus. Id prædixit sanctus Spiritus: Saturabitur opprobriis. Non dixit, inquit S. Ambrosius, Subibit opprobrium, facile enim est vnam, aut alteram contumeliam sustinere: addidit, Saturabitur opprobriis: quod facilius Domini moueat misericordiam, opprobriorum complurium deformitate miserabilis. Quamobrem meritò dixit Apostolus: Factus est pro nobis maledictum. legitur & nos, vt moniet Tertullianus, Dominum serui consequamur, & maledicamur patientes, vt benedicti esse possimus.

Sextò, Dum interrogatis ab eo, qui habet ius sciendi, an deliqueris, ad id tantum præcise responde, quod sufficit ad interrogationem, non commemoratis aliis rebus, vel circumstantiis, quæ magis possent declarare innocentiam tuam, aut aduersarij culpam.

Admirabile præbuit huius rei exemplum ancilla Gen. 16. 6.

154.
1. Petri. 2.
23.
Ila. 53. 7.
Marthi. 27. 12.
h. 83. in
Marth.
f. 118. de
temp.
Mar. 1. 24.
1. de pat.
cap. 3.
Thren. 3.
30.
f. 10. in
Psal. 118.
Gal. 3. 13.
1. de pat.
cap. 8.
155.

151.
Or. 1. 5.
num. 26.
152.
An. Pro. 1.
B. 1. 1. 2.
158. Col.
leg. H. 1.
pal.

153.
154. in.

ancilla Seræ Agar, que cum fugam inisset, ed quod affligeretur à Sarâ, tamen inuenta ab Angelo in solitudine, & interrogata: Agar ancilla Sarai, unde venis, & quò vadis: sicce respondit: A facie Sarai Domina mea ego fugio. Vbi Chryostomus, Vide inquit, quomodo citra odium meminit Domina. Non dixit, malè afflixit, non dixit, Grauiam mihi fecit, non possum ferre molestiam eius, & ided fugam inij: sed solum seipsam vt fugitiuam accusauit. Sic faciamus. Verùm, si Superior vellet scire omnia prorsus; studio obedientiæ sine desiderio vindictæ, & nostræ satisfactionis, dicenda sunt omnia. Hoc modo S. Eugenia Virgo, cum spreto Sponso profugisset, seruandæ virginitatis causâ, & virili habitu vta, inter Monachos se abdidisset, stupri accusata, coacta fateri, quæ esset, falsa est, & tandem martyrio affecta. Quando autem non exigitur responsum citò dandum pro tui purgatione, differ illud, quamdiu potes licitè, vt quam diutissime patiat, siquidem purgatio tui adfert finem crucis, & humilitationis tue: quod crucis amatoribus displicet. Vellent enim totâ vitâ suâ pro Deo suo in cruce viuere, & Crucifixo mori.

156. *Septimò*, Noli te purgare etiam coram iis, à quibus scis, vel suspicaris, te accusatum, sed dissimula; non quidem eo spiritu, quo politici faciunt, iuxta consilium Ennodij: *Abstine à responsis, damna prouocante contemptu*. Qui tacendo, se non esse lætos ostendunt, vt lædant eum, qui lædere conatus est. *Idcirco quis te lædit, vt doleas*, inquit Tertullianus, *quia fructus lædenti in dolore læsi est: ergo cum fructum eius euertis non dolendo, ipse doleat necesse est, amissione fructus sui*. Si ergo inflati spiritu superbiæ vel impatientiæ, dissimulant se offensos, & ided tacent, (vnde tale silentium Tertullianus vocat, *insanentem impatientiam*) multò magis pro Deo, ex impulsu veræ patientiæ tacendum est. Imitare Christum, qui tanquam mutus non aperiebat os suum. Imò, vt ponderat S. Ambrosius, tanquam mortuum sepeluerat, ne posset etiam loqui in defensionem sui. Nam verba illa: *Pone in puluere os suum, si forte sit spes*, sic legit. Dabit in sepulturam os suum: & sic explicat: *Ostendit quandam supra modum taciturnitatem patientia, vt tanquam sepeliat os proprium, ne loquatur. & velut quodam aggerè virtutum obstruat, ne vocem doloris emittat; tantum pondus asserens patientia, quam spes foueat, vt vocem illam velut busto quodam, ac tumulo sepeliat, ac includat, quam nulla extorquere, nulla excitare possit iniuria*. Hanc ob causam, cum B. Clara de Monte Falco, à quibusdam dyscolis iuuenibus publicè infamaretur, & irrideret tanquam gula dedita, & cibi delicatis vti solita, monereturq, vt se purgaret, respondit, nolle hac purgatione priuari se magno merito, quod inde sperabat, & satius esse illi, vt in hac de eius intemperantiâ opinione permanerent. Præsertim cum toti Monasterio constaret, eam totâ vitâ nunquam gustasse carnem, nisi tempore infirmitatis, iubente Medico & Confessario, eamq, tam modicam, vt

quantitas vini nucis non excederet, & potius cibi eius quantitas nimia ei videretur, si quando duas uncias excederet, ita Pergilius.

Octauò, Non tantum purgare te non debes coram iis, quos vel scis, vel suspicaris, fuisse causam tuatum molestiarum, sed ne quidem ostende coram iis, te scire eorum contra te dicta vel facta. Nam & significatio huius rei, est leuamen crucis, & aculeus hac ratione infigitur auctori crucis tuæ, qui nollet sciri se fuisse auctorem, vel cooperatorem illius crucis, aut suspicionem incurrere, & affligitur, si eius technâ innotescat ei præsertim, qui ob eas passus est aliquid, vel patitur, vel pati posset, successu temporis. Itaque ne te prius tanto bono, quantum est molestia, & dolor, quem pars tua inferior sentit, dum aliquid patitur ab aliquo, & ne auctorem crucis tuæ, dolore afficias, tace, foue ex amore crucis propter Deum amata, dolore tuum, eumque taciturnitate arcèa occlude, ne euaporet, quò magis affligaris. Nam, vt ait S. Gregorius, *Plerumq, cum nonnulli iniusta patiuntur, ed in acriorem dolorem prodeunt, quò ea qua sustinent, non loquuntur. Nam si illatas molestias lingua tranquille dices, à conscientia dolor emanaret*. Ideò S. Bernardus reprimens lacrymas Gerardo fratre mortuo, scriptum reliquit: *Suppressus dolor alius in irrorum radicans, ed vt sentio acerbius factus, quòd non est exire permittitur*.

Nonò, Multò minùs responde illis, qui te contumeliantur, vel lacerant. Si te consumacia respondentis commouerit, inquit S. Ambrosius, & peruersitas impulerit ad indignationem, si non poteris mitigare mentem, reprime linguam tuam, sic enim scriptum est: *Cohibe linguam tuam à malo, & labia tua ne loquantur dolorem*. Noli respondere irato ad iracundiam suam. *Cito culpa culpam excutit*. Si lapides teras, nonne ignis erumpit: Et alio loco: *Quando aliquis nobis conuertiatur, tunc silentium exerceamus, tunc muti fieri non erubescamus*. Si taceas, solet dicere, quid taceri loquere si audeas: mutus es: elinguem te feci. Si ergo taces, plus rumpitur: viduum sese putat, irrisum, post habitum, atque insultum. Si respondes, superiorem se factum arbitrat, quia parum inuenit. Si enim taceas, dicit: *Muconuertiatus est huic, contempit istum*. Si reseras contumeliam, dicitur: *Ambo conuertiati sunt, vterque condemnatur, nemo absoluitur*. Ne autem velut inuitus trahere ad respondendum, præsertim aculeatè, bonum consilium est Philonis: *Quisquis es, noli ynquam cum malis contendere, & primus esse in huiusmodi certaminibus; sed ante omnia, si potest fieri, cura vt fugias*. Nam, vt ait Christus S. Brigittæ: *Qui in commotione animi effundit, nimis quòd sentit, videtur quodammodo vindicasse se ipsum, & indicasse leuitatem animi sui*. Ideò vacuus erit à coronâ, quia noluit patientiam habere ad tempus, propter quam patientiam, & fratrem offendentem lucratus fuisse, & se ipsum ad maiorem coronam preparasset. Et alibi Christus D. ait: *Caveat, vt ne detrahatur, vel impropere motibus se, quia, damnabile est, & detrahatur, & detrahatur*.

hom. 38.
in Gen.

Metaphr.
25. Dec.

I. r. ep. 2.
ad Flori.

I. de pat.
cap. 5.

I. de pat.
cap. 5.
Pl. 37. 15.

157.
Thren. 3.
19.

trahentem audire, & ex impatientia proximo exprobrare.

161. In hac re excelluit Dauid, qui cum à Semei lapidibus esset impetitus, & iniuriis laceratus, tacuit, nil ei dixit, non, quòd non haberet quid responderet amicis destitutus, & pudore oppletus, vt putat S. Basilus, nec ex affectu patientiæ, iudicio S. Ambrosij, nec non Origenis, Didymi, & Apollinaris, quin potius contra eos locutus, qui se contra Semei concitabant: Quid mihi, &

1. Reg. 16. vobis filij Saruiz? Dimitte eum, vt maledicat iuxta præceptum Domini, si forte aspiciat Dominus afflictionem meam & reddat mihi Dominus bonum pro maledictione hodiernâ. Quòd ponderans S. Ambrosius, Quis, inquit, talem secum non compenet iniuriam, vt quem homo laesit, eum Deus meliorum retributione soletur? Hac enim ratione efficias, vt non diu cum offensa Dei eius maledicentia serpat.

11. Off. cap. 3. Contumeliam tibi imposuit iratus? sisse silentio malum, inquit S. Basilus, & ne ventos imiteris, qui per flatum, id quod appulsum est, repellunt. Aliâ similitudine id illustrat S. Chrylостomus: Nonne vides, inquit, in adibus, quando ex aduerso & directè stererint dua ianua, siq; ventus vehemens, si alteram clauseris, nihil potest ventus, sed magna pars eius virium præciditur. Ita nunc quoque dua sunt ianua; os tuum, & eius, qui te contumeliis affectit & conuulsi. Si tuam clauseris, extinguis totum spiritum: Sin autem aperueris, non potest cohiberi. Tertullianus hoc ipsum explicat aliter: Omnis, inquit, iniuria, seu lingua, seu manu, incussa, cum patientiam offenderit, eodem exitu dispungetur, quo reum aliquod in petra constantissima duritia libratum & obrusum. Concidit enim ibidem irrita operâ, & infructuosa, & nonnunquam reperculsum, in eum qui emisit, reciproco impetu sauiet. Hoc spiritu ducta S. Maria Magdalena, vt obseruauit S. Chrylостomus, quamuis ei Pharisæus obiecisset, quòd peccatrix esset, non dixit ad illum: Cur nam, dice: Tune à peccatis mundus? & c. sed patiebatur, nec coram Christo conquirebatur de illo.

h. 9. de cita. h. 11. in 1. ad Theff.

1. de pat. cap. 8.

h. 17. in Acta. Luc. 7. 39.

162. ferm. 4.

Refert de se pulchrum huius doctrinæ & similis silentij exemplum S. Dorotheus, Quidam, inquit, frater ex tentatione vel simplicitate, nescio, Deus scit, nocturno tempore lotium in caput meum effudit: ita quidem, vt & lectulus meus totus maduerit. Similiter, & alij quidam fratres singulis quibusq; diebus ad excutiendas suas stercoras ante cellula mea ostium ventitabant, vnde tantam cimicum multitudinem, ad cellam meam progredientem videbam, vt eos conficere, & exstringere me posse desperarem. Erant enim igniti, & accensi, pra nimio calore: ceterum cum ego iuissem cubitum vniuersa illa cimicum multitudo, facta agmine in me vnum commigravit. Et somnus quidem præ labore nimio diurno iam aduenerat. Cum autem à somno tandem expergiscerer, corpusculum meum omne consumptum & depasum reperi. Neque tamen cuiquam illorum dixi vquam: Quid istud agis? vel ne, obsecro, istud agito. Neque memini me vquam locutum verbum aliquod, quod vel molestiâ, vel iniuriâ quem-

quam affecerit. Discite & vos Fratres, mutud onera vestra portare.

Decimò. Nec coram iis te purga, qui addicti sunt acculatoribus tuis, Eadem causa & hinc locum habet, quæ in priore puncto. Difficile tamen est id amori proprio, qui purgatione sui, quærit satisfactionem suam, quam ex eâ assequitur. Hinc meritò B. V. dixit S. Brigitta: Quid

dolorosius apud mundiales, quam iniuriam suam dissimulare, & omnibus se credere & tenere indigniorem & humiliorem? Ita planè mundanis hoc difficile est. Sed S. Ambrosius ponderans illud: Ego autem

tanquam surdus non audiebam, & sicut mutus non aperui os meum; Iustus, inquit, accusatus tacet, laesus remittit, dissimulat læcessus. Hoc suauit B. Virgo S. Brigittæ, auditis verbis impatientie, dissimulato inquantum iustum est, audita tanquam non audita. Nā & Christus Dominus auditis tot contra eum calumniis in omnibus tribunalibus, etiam apud Herodem, nihil respondebat. Quod perpendens S. Ambrosius, Christus inquit, calumniis appetitus, silentium detulit triumphale. Quasi silentio de hostibus triumphasset.

Vndecimò. Nec coram non addictis, eis te purga, si tales sint, qui si scirent te innocentem esse, sponte suâ te purgarent, & defenderent. Talis erat Anna, cui etiam emula eius insultasset, & probris afficeret, tamen, vt expendit S. Chrylостomus, Esis haberet maritum, qui ei inserebat; ei enim dicebat: Nonne ego tibi sum melior quam decem Filij & ipsa emula eam probris afficiebat, & insultabat; eam tamen nunquam est vltâ, neque illi imprecata, nec marito dixit: Quoniam me probris afficit emula, me defende & vindica. E contra verò fecit Sara, cum enim ab ancillâ despectui haberetur, coram viro quæsta est de illâ, & de viro: Inique agis contra me; ego dedi ancillam meam in sinum tuum, qua videns quòd concepit, despectui me habet: iudicet inter me & te.

Duodecimò. Nec coram iis te purga, illa sicut recense, qui etsi te non purgarent, tamen scientes tuam innocentiam, & tui accusationem, compatenterent tibi, & cõpassione suâ leniorem tibi redderent sensum crucis & confusionis tuæ. Nam quemadmodum, cum aliqui beneficiis afficiuntur, etiam illi, quibus nihil conferitur, gratulantur illis, & benefactum collaudant, inquit S. Chrylостomus, sic cum inferitur quibusdam iniuria, illi etiam, qui nihil lesi sunt, comparantur afflictis, eumq; vituperant, qui iniuriam intulit. Maxentium autem societas, vt idem alibi ait, grauem tristitia vehementiam, auferre consuevit. Sicut enim in onere, si quis ponderis partem susceperit, soli ferenti sarcinam leuauit, sic & in omnibus aliis. Simile dictum est illud S. Nazianzenis: Magnum est infortunato remedium, miseratio ex animo collata: ac sincerè condolecere, calamitatem magnoperè leuat. De hoc potest intelligi secretum B. M. Magdalenæ de Pazzis, quæ solebat dicere: Nos debere habere semper aliquod occultatum à creaturis, scilicet aliquam mortificationem, vel materiam

1. 2. Reg. cap. 23. Pl. 37. 14. l. 4. Rec. cap. 24. Luc. 23. 9. l. 17. in Pl. 118.

164. 1. Reg. 1. h. 24. in ep. Eph. 1. Reg. 8. Gen. 16. 5.

165. ser. de S. Droside M. h. 67. ad pop. or. de amore pauperum.

riam patientie alius ignotam, sed soli Deo notam, propter quam quotidie nos debeamus mortificare. Et hac via acquisit animus imperturbabilem, & continuam Dei presentiam. Vti scribit P. Virgilius Ceparius in vita eius.

cap. 26. 166. Pulchrè hoc declarat S. Thomas: Naturaliter amicus condolens in tristitia, est consolatiuus: cuius duplicem rationem tangit Philosophus; quarum prima est, quia cum ad tristitiam pertineat aggravare, habet rationem cuiusdam oneris, à quo aliquis aggravatus alleviari cupit. Cum ergo aliquis videt de sua tristitia alios contristatos, fit ei, quasi quadam imaginatio, quod illud onus alij cum ipso ferant, quasi conantes ad ipsum ab onere alleviandum. & idè lenius fert tristitie onus, sicut etiam in portandis oneribus corporalibus contingit. Secunda ratio, & melior est, quia per hoc, quod amici contristantur ei, percipit ab eis se amari, quod est delectabile, vt supra dictum est. Vnde cum omnis delectatio mitiget tristitiam (sicut supra dictum est) sequitur, quod amicus condolens mitiget tristitiam.

q. 31. a. 5. Ponderat hoc silentium in Annâ, suam sterilitatem deplorante, & ab amulâ vexationes tolerante S. Chrysostomus: Cum affligeretur, inquit, nemini suam aperuit calamitatem, ne Sacerdoti quidem dixit, amulam habeo mulierem, que mihi exprobrans, conuitiansq; choram habet liberorum: ego verd, que modestam, mansuetudinemq; colo, ad hunc vsque diem nondum potui fieri mater, sed Deus conclusit vultum meum, cumq; videret afflictionem meam, non est misertus. Nihil horum dixit, sed suppresso calamitatis genere tantum indicavit se animo angere, dicens: Mulier in duro die ego sum: ne illud quidem dictura, nisi Sacerdos huc compulisset, suspicans eam esse temulentam. Atque ita etiam in Christo silentio prefam Iudæa: proditorem commendans B. Laur. Iustinianus. Insigne, ait, precipue bonitatis argumentum est, insidias pati, & silentio regere persequentem.

Decimotertio, Nec coram iis te purga, qui te non purgarent, nec tibi compaterentur. Quia sola nuda narratio aduertitatis, eam reddit minus molestant. Vnde Horatius: Sunt verba & voces, quibus hunc lenire dolorem Posses, & magnam morbi deponere partem. E contra pressus dolor silentio, magis affligit. Hinc S. Bernardus: Suppressus dolor, alius introrsum radicauit, eò acerbior factus, quò non est exire permisus. S. Thomas tractans de remedijs tristitiæ ait: Omne nocivum interius clausum, magis affligit, quia magis multiplicatur intentio circa ipsum, sed quando ad exteriora diffunditur, tunc anima intentio quodammodo ad exteriora disgregatur, & sic dolor minuitur interior. Et propter hoc, quando homines sunt in tristitia, exterius suam tristitiam manifestant, vel fletu, vel gemitu, aut etiam verbo mitigatur tristitia. De lacrymis id certissimum est. Hinc M. Seneca Pater scripsit, dolorem effluere per lacrymas. Et L. Seneca filius, Lacrymis profusus animum leuari. Et Quidius: Est quadam flere voluptas: Expletur lacrymis egeriturq; dolor.

1. de tristitia. Christi tragone cap. 5. 167. 1. ep. 1. f. 26. in Cant. 1. 1. q. 38. a. 2. 1. 10. controu. 1. ep. 99. 1. 4. Tristitia eleg. 3.

Declarat hoc polchrâ similitudine S. Nilus Abbas S. Iohannis Chrysostomi discipulus. Vti nubes, dum densa & obscura sunt, cum aquis turgen: at postquam eas effuderunt, à se reiecerunt, & exonerant, clarescunt & splendida fiunt; sic quando quis à tentationibus suis onustus & grauis incidit, in magnâ tristitiâ, confusione, angoribus viuunt, & melancholiâ oppletur: at hoc onus à se excutiendo, quando id exsultat, & à se abiicit, & alteri manifestat, cor alleviatur, tristitia mitigatur, homo quiete & gaudio delinuit. Et Petrus Blesensis, Dolor, inquit, speciem ignis gerit: quia dum plus regitur plus ignescit.

Decimoquarto, Nec in genere dic, talia solere homines pati, & talia, si inde tunc colligere potest qui audit, te nunc aliquid pati. Hoc enim æquiualeat primis illis modis proferendi crucem, de quibus supra dixi. Sed potius ostende signis externis, te nihil pati, vti sunt læticia, fuga solitudinis solito maioris. Nam etiam obsecrè delecta, & in genere crux, est quoddam leuamen amoris proprii, vt contingit, dum aliquis detegit aliis dolorem aliquem corporis, quem patitur, vel passus est. Crucis amator non debet, minuere, sed augere, quantum licet & decet, molestiam, quam pars inferior sentit. Iusti est dissimulare, nihil loqui, contentum esse grauitate morum suorum, inquit S. Ambrosius.

Decimoquinto, Noli querere defensores tui. Sic S. Susanna ab iniquis accusata Iudicibus, non quaesit vllum defensorem suæ innocentie. Tacebat, inquit S. Ambrosius, in periculo Susanna, & grauius verecundie (cuius maximus actus, est silentium) quam vitâ damnum putabat, nec arbitrabatur periculum pudoris tuendam salutem. Deo soli loquebatur, cui poterat casta verecundia eloqui. Malis sine defensoribus vinci, quam per eos vincere. Hoc erat sapiens Paradoxum S. Egidij. Quando quis contendit tecum, si vñ vincere, perde: si vincis te ipsum, vincis omnes inimicos tuos. Magna virtus est, si quis se permittat vinci ab omnibus hominibus, quia talis est Dominus totius mundi.

Decimo sexto, Noli impedire talem defensionem tuam, ex quâ præuides te magis infamandû, & crucem tuam augendam. Quod potest contingere, dum id, quod pateris, pluribus manifestabitur, magis addictis aduersarij tuo, quam tibi: cui magis credent, quam tibi: & erident te ea iuste pati, & te causam tali tribulationi dignam dedisse. Quò autem magis diffundetur mala opinio & fama de te, si id æquo & lubenti animo tuleris, erit maius lucrum tuum, pro vitâ æternâ, quâ, vt scribit S. Hieronymus, vitâ presentis mercatur incommodo.

Decimo septimo, Mentionem faciens eius, à quo aliquid passus es, vel pateris, abstinere à cognomine contumelioso, & notam ei aliquam intuleris, & indignationem præferente sermone: & quamuis scires, quòd ei posses reuereri, vt monet S. Chrysostomus, ne dixeris ea quæ nostis, sed sile. Sed si commemorandus est is, qui te afflixit, commem-

1. 1. Off. cap. 5. 169. 1. 1. Off. cap. 18. S. Bern. ord. vii. col. 5. 170. in vitâ. Hilario. nis. c. 19. 171. h. 2. Ann. 1. Re. 14. 1. 1. 4. pa. Chri. Fran. to. 2. cap. 2. me.

rom. 1.
1. Reg. 14.
7.

memora tanquam amicum, & si potes, tanquam Superiorem, saltem honorificam fac eius mentionem. Ponderat hoc S. Chrysostrmus h. de Saul & Dauide. Cum enim Dauid Saulem, a quo querebatur ad mortem, occidere potuisset, eique pepercisset, eius mentionem facturus, non solum appellat illum Christum, hoc est, vinctum & Regem, verum etiam suum Dominum vocat. Non est profectus mediocri Philosophia, hostem honoris & obsequij vocabulis appellare. Plerique siquidem inimicos suos, nec mutis quidem, ac simplicibus nominibus appellare sustinent, sed alius vocabulis accusationem habentibus eos nominant, puta, illum impium, illum insanum, mente captum, illum delirum, illum pestilentem, aliaque multa contextunt, hisque, notis designant hostem. Id esse verum, exemplo non eminus petito, sed de proximo sumpto, docebo: nimirum in hoc ipso Saule, qui iustum hunc ob vehementem odium non sustinuit proprio vocare nomine, sed requirens eum, dicebat: Vbi est filius Iesse? Sic autem appellauit eum partim odio proprii nominis, partim genitoris humilitatem notans. At non idem fecit B. Dauid; neque enim Patri cognomento vocauit eum (quatenus is quoque admodum humilis & contemptus) neque nudo simplici, vocabulo designauit, sed dignitatis, & principatus titulo: vsque adeo purum ab omni malevolentia gerebat animum. Proinde, tu quoque carissime, hunc imitans, illud in prin. u discito, ne vnquam inimicum sanos, nominibus, sed honorificis potius appelles. Etenim si os assueuerit, eum, qui laetitiam honoris obsequij, nominibus appellare, & animus hoc audiens a lingua doctus, non fugiet cum illo redire in gratiam. Nam ipsa verba remedium erunt optimum, viceris in corde intumescens.

1. Reg. 10. 17. 31.
& c. 11. 7.

172.
1. Reg. 14. 17.

Idem S. Chrysostrmus ibidem perpendens, quod cum Dauid beneuolus esset Saulem allocutus, ab hoc appellatus est Filius; Quanta, inquit subdit facta est mutatio: qui nunquam sustinuerat illum vel simplici vocare nomine, ipsam etiam appellationem habens exosam, nunc eum adoptat in cognationem, appellans eum Filium. Quid igitur Dauid felicitus, qui ex homicida fecit Patrem, & lupo ouem? Verba quippe Dauidis ingressa in animum ipsius efforati, totam hanc perscuerunt immutationem. Simili modo se gessit Anna conuictis exagitata a puero Sacerdotis Heli, vt ait S. Chrysostrmus. Cum enim ei puer Heli dixisset: (quod tamen in textu nostrae vulgatae ipsi Sacerdoti Heli attribuitur) Digere vinum tuum abs te, & recede a conspectu Domini; respondit Anna, & dixit: Nequaquam Domine. Qui contumeliose locutus fuerat, eum appellat Dominum. Non dixit, quod plerique solent homines: Istene Sacerdos: iste, qui alios docet, temulentiam ac vinolentiam mihi exprobrat: sed illud spectabat, quomodo suspitionem depelleret, licet falsam.

h. 1. de Anna
1. Reg. 14.

173.
4. par. Chron. S. Francif. to. 2. l. 7. cap. 26.

Simili pietatis sensu solebat exclamare B. Baptista Verana: O Deus meus, si tu mihi reuelares omnia secreta tui sanctissimi cordis, & si mihi quotidie ostenderes omnes Hierarchias Angelicas, & si quotidie mortuos suscitarem, propter hoc non crederem me a te amari amore infallibili: sed quando me sentiam ex

corde benefacere mihi mala facientibus; dicere bene de eo, qui de me male loquitur, & iniuste me condemnat, tunc, Pater eterne, credam per hoc signum infallibile, quod tibi sim vera filia.

Decimo octauo, Noli accusare eum, a quo aliquid pateris, vel passus es. Dedit huius rei exemplum praclarum Ioseph Patriarcha, qui etsi grauissimè accusatus esset, & falsò, & posset Dominæ suæ falsam calumniam accusatione verâ repellere, eam tamen, vt loquitur S. Ambrosius, accusare iustus non nouit. Idè impune hæc impudica faciebat. S. Chrysostrmus laudes Iosephi sic describit: Ioseph post tantam modestiam, tantaque castitatis indicia, falsi criminis calumniam subiuit. Deusque istud fieri permisit. Vinctus est, nec sic prodidit infidam, iniustamque, mulieris calumniam coarguit. Studebat enim copiosior à pramia coronâque, clariores preparare, atque adeo ipsis quoque seruis regis dimissis, ipse inclusus persenerabat. Et alio in loco, Commendans se h. 63. in cūdam in carcerem coniecto, breui liberando, Gen. & ostendens se sine culpa incarcerationum, nihil dixit contra illam adulteram, qua causa fuit eius carceris, neque arguit dominum tanquam nimis credulum, neque narrat fratrum in se inhumanitatem, sed rectis omnibus, dicit: Recordare mei, & fac educi me ex carcere hoc: quia furtim abductus sum de terra Hebraeorum. Hoc vnum curat, non vt illos condemnet, sed vt pro se solo dicat: & fratrum causam occultauit, dicens: Furtio ablati sum ex terra Hebraeorum. Hac audientes discamus, si in talia inciderimus, vt caueamus, conuictis illos, qui nos iniecerunt, incesse; & ad accusationem illorum linguam acuerit: sed solum demonstramus in mansuetudine & lenitate, nos innocios & scilicet quando id faciendum est.

174.

l. de Ioseph. c. 5. l. de prouident. col. ult.

h. 63. in Gen.

175.

dialog. 1.

Sic Sanctus Martinus Episcopus, cum eius miraculis & visionibus, coram aliis, detraheret eius familiaris & cliens Briceus, abstulit ab eo coram suis Canonis accusando, a quibus punitus fuisset; sed, vt de illo scribit Seuerus Sulpitius, Tantam aduersus omnes iniurias patientiam assumpsit, vt cum esset Summus Sacerdos, impune etiam ab infimis Clericis laderetur: nec propter id eos, aut loco amouerit vnquam, aut a sua caritate repulerit. Nunquam in ipsius ore nisi Christus, nunquam in ipsius corde nisi pietas, nisi pax, nisi misericordia merat.

Decimo nono, Noli rogare vllum, vt ei, apud quem bona de te opinio, in illa re quam patris, esset leuamen crucis tuæ, & veluti tui quædam purgatio, vt, inquam, ei significet, te nunc aliter procedere quam antea, & quasi in contrarium niti; si ex tali manifestatione ille dolere posset, te affligi, ob crucem illam, vel si inde meliorem de te opinionem concepturus speraretur. Esset enim talis manifestatio noui tui procedendi modi, quædam diminutio crucis.

176.

Vigesimo, Si accusatores, vel cæsores tui agnouerint tuam innocentiam, & hoc tibi vel aliis significauerint, noli hoc indicare vlli. Nam indicando percipies inde lenamen quoddam molestiæ,

177.

lestia, quam crux parti inferiori adferre solet, quamdiu non manifestatur aliis. Quia, ut ait S. Gregorius, *Vulnera clausa plus cruciant.*

178. *Vigesimoprimum*, Neminem roga nec directè, nec indirectè, ne manifestet hospitiibus, vel aduenis, aliusiue, qui ignorant aliquid te pati, vel passum, si id aliàs sciri nolles: eò quòd si scires id ab eis rescitum, inde rescires, vel sentires aliquam tui confusionem, & molestiam amoris proprii. Id enim rogare, esset velle subterfugere nouam crucem, quod ab amico crucis longè abesse debet.

179. *Vigesimosecundò*. Noli petere à Deo tui defensionem, sed potius pete ex amore Christi Crucifixi, & Dei, vt te hac vià ob peccata tua magis atterat, deprimat, & quodammodò redigat in nihilum. Sic fecit S. Iob: *Quis det, vt veniat petitio mea, & quod expecto, tribuat mihi Deus? & qui cepit, ipse me conterat, soluat manum suam, & succidat me.* Et hac mihi sit consolatio, vt affligens me dolore, non parcat. Sic etiam Abbas Theodoros apud Cassianum, orans pro salutari emundatione, quam parit tribulatio, petebat à Deo: *Proba me, Domine, & tenta me, vt venes meos, & cor meum.* Ieremias quoque huius tentationis vtilitatem intelligens, *Corripe, inquit, nos Domine, verumtamen in iudicio & non in furore tuo.* Similia his petebat à Deo S. Franciscus, vt scribit in eius vità S. Bonauentura. Quod ad eò Deo gratum est, vt Christus ad quaestionem: *Cur homini iusto accidunt contraria* responderit S. Brigittæ: *Iustitia mea est, vt vnusquisque iustus obtineat, quæ petit. Sed non est iustus, qui pro obedientiâ & perfectione non appetit contraria. Ideo amici mei considerantes, quæ ego Deus & Redemptor eorum feci, & promisi eu, simul attendentes, quæ in mundo est malitia, libentius ad honorem meum, & salutem propriam, & peccatum cauendum, petunt magis contraria mundi, propter cautelam, quam prospera.* Vnde & S. P. N. Ignatius Patri Natali ab eo cupienti discere viam consequendæ perfectionis, cum lacrymis suauit, peteret à Deo, vt quàm maxima pati posset. Et ita S. Catharina Senensis hoc sensu ducta, orans pro Ecclesiâ sic orabat Deum: *Punitas, Domine Deus meus, peccata mea, & ne respicias miseriam meam: vnus corpus à te habeo, quod tibi reddo & offero. Ecce carnem, ecce sanguinem, dissumatur, destruat. Scindantur etiam, & triturentur ossa cum medullis meis &c.* Similia petit alibi. Ne sollicitus sis: nam si erit necesse, Deus, te non cogitante, vel detegat innocentiam tuam, vel te defendet, ne quid eius gloriæ propagandæ id obstit. Benè enim monet Thomas de Kèpis: *Si tu scis tacere & pati, videbis procul dubio auxilium Domini: ipse nouit tempus, & modum liberandi te, & id eò te debes illi resignare. Dei est adiuuare, & ab omni confusione liberare. Grauius enim vindicatur à Domino, inquit S. Paulinus, qui non expetit vindicari. Quam ad rem spectat monitum quintum P. Ludouici de Ponte inter alia inuentum post*

mortem eius, inter scripta secretiore: *Habes curam Dei, & Deus habebit curam tui.* Et monitum trigelimum primum: *Deus memor erit tui, si tu oblitus eris tui.* Quà de re Tertullianus, ostendens Deum esse Patronum ac defensorem afflictorum ab hominibus, sic ait: *Satis idoneus patientia sequester Deus. Si iniuriam deposueris penes illum, vltor est: si mortem, resuscitator est. Quantum patientia licet, vt Deum habeat debitorem? Hoc benè sciens Maria Magdalena, cum tanquam otiosa accusaretur à Marthâ, tacuit, non se defendit, Christo relinquens defensionem sui, & causam suam committens. Maria, inquit S. Augustinus, causam suam tanquam otiosa, iudici maluit committere, nec in respondendo voluit laborare. Eodem exemplo videtur S. Teresa, excitans moniales, vt dum innocentes sunt, & tamen accusantur, taceant: Nolite, inquit, vnquam cogitare malum, aut bonum, quod facitis, quantumvis arctè reclusæ sitis, occultum futurum. Putatisne carissimæ, quòd vos ipsas non excusetis, id eò neminem fore qui vestri patrocinium suscipiat. Videat, quomodò Dominus Magdalenam, cum in Pharisæi domo, cum etiam à Sorore carperetur, defenderit & propugnauerit. Non tam rigidè is vobiscum, quàm secum ager. Cum enim latro patrocinium eius suscipiebat, in cruce tunc pendebat. Maestas quippe eius aliquem excitabit, qui patronum vestrum ager, & si id non fecerit, certum est, id minime opus esse. Hoc ego te ipsa vidi, atque etiam ita est. Plenæ sunt historia talibus exemplis Sanctorum. Quando S. Petrus Martyr fuit in exilium missus, tanquam reus conuersionis illicitæ cum fæminis non multò post, eius ignorantia in magnam eius decus & gloriâ conuerfa est, cognitâ diuinitus & patefactâ eius integritate, ac innocentia, vt scribit Ioannes Flaminius in eius Vitâ. Sed illustrius est exemplum Patriarchæ Ioseph, per aduersitates euecti ad summos honores, & tunc à Deo honorati, quando Diuina eius prouidentia vidit, exaltationem eius etiam in beneficium improborum & inuidorum fratrum, à quibus erat venditus, cessuram. Non perinde magnum erat, inquit S. Chrysostomus, Ioseph, si nihil acerbi passus esset, conscendere thronum Aegypti, vt tot obstaculis excusis, hunc eundem assequi splendorem. Nisi enim illi struxissent insidias, non vendidissent eum in Aegyptum. Nisi in Aegyptum vendidissent, non adamatus fuisset ab herâ. Si non fuisset adamatus ab herâ, non fuisset coniectus in carcerem, non interpretatus fuisset in somnia, non regnum illud fuisset assecutus. Si non fuisset regnum consecutus, non venissent illi commercari frumentum, nec adorassent &c. Ipsi quidem molebantur illum morti, desperationi, seruituti, breuiter, extremis malis tradere: sed Deus melior artifex, insidiantium malitiâ in venditi, insidias, impetiti gloriâ abusus est. Ne verò putares rerum euentus, vel casus etiam, fortunâ, vel ab humanarum rerum subitâ mutatione pendere, per eos qui aduersantur, per eos qui obstitunt, procurat Deus, vt res, quæ velantur, consiciantur, inimicis suis ad gloriâ suam abutens ministris, vt intelligat, quòd*

Deus

Iob 6.8.
9.10.

Coll. 6.
cap. 11.
Pl. 2.2.

Ierem. 1.
cap. 11.

180.
1.5. Reu.
integro 6.
Resp. ad
quæst. 2.

Rib. 1.5.
cap. 10.

or 1. & 3.
in med.

181.

1.1. de im.
cap. 2.

epist. 18.

IX. DE FERENDA CRUCE ET PERSECUTIONIB. 713

Deus vult, à nemine dissipari posse, nec manum illam excelsam à quoquam auersum iri. Quid si quando ab aliquo petaris insidius ne conserueris animo, neue molestè seras, sed scire possu insidias in bonum finem exituras, tantum si fortiter seras, quæ accidunt. Sic dum S. Ignatius Roma accusatus esset cum sociis, vsque ad eòs ve eos multi quasi facinorosos horrerent, ipsorumq; congressum refugerent, diuinitus factum est, vt quotquot antea in Italia, Gallia, Hispania, Ignatij indices extiterunt Romam venirent serè omnes alia de causa, qui aduersariorum commenta detexerent in iudicio, cum summâ reificatione virtutis ac pietatis Ignatij, vt fuisse describit Maffei. Illustrius his exemplum est de Paphnutio, à calumniâ vindicato, apud

Cassianum: Quisquis in veritate huic mundo renuncians super se tulerit iugum Christi, & dixerit ab eo quotidiani iniuriarum exercitibus eruditus, quia mitis est, & humilis corde, in cunctis tentationibus manebit semper immobilis, omniq; illi cooperabuntur in bonum. Verba enim Dei secundum Prophetam Abdiam, bona sunt cum eo, qui rectè graditur. Et iterum: Recta via Domini, & iusti incedunt in eam. prauaricatores autem corruent in eam. Non deserit enim Deus suos in tribulationibus, dum eas ex amore ipsius æquo animo ferunt. Declaravit hoc ipse Christus Dominus S. Gertrudi tumultibus variarum cogitationum exagitata, cui dixit: Si quis humanâ tentatione impugnatus, firmâ spe sub protectionem meam consulerit, inter ceteros est de quo possum dicere: Vna est columba mea, tanquam electa ex millibus, qui in vno oculorum suorum transuerberavit cor meum diuinum, intactum, quod si scirem, me non posse illi subuenire, hoc tam molesta esset desolatio cordi meo, quod eam omnes celestes delicia non possent alleuare: quia in corpore meo, quod Diuinitati coniunctum est, electi semper habent aduocatum, qui cogit me compati ipsi in diuersis indigentis suis. Et illa: Domine mi, quali modo immaculatum Corpus tuum, in quo nunquam habuisti aliquam contradictionem, poterit cogere ad compatiendum nobis, in deiectionibus nostris tam diuersis: Ad quod Dominus: Intelligenti facile persuasum est. Nam Angelus dicit de me: Debut per omnia Fratibus assimilari, vt misericors fieret. Et subiunxit: Vnus oculorum electa mea, quo trans vulnerat cor meum, secreta confidentia est, quam habere debet de me, quod verè possum, sciam, & velim, sibi in omnibus fideliter adesse, qua confidentia tantam vim facit pietati meæ, quod nullatenus possum illi abesse. Et illa: Domine mi, cum confidentia tam securum sit bonum, quod nullus ipsam absque dono tuo habere possit, quid demereri potest, qui eâ caret? Cui Dominus: Quilibet tamen pusillanimitatem aliquater deuincere potest, saltem testimonio Scripturarum. Et, si non integro corde, tamen ore mihi dicere potest illud Iob: Esi in profundum inferni demersus fuero, inde me liberabis. Et illud: etiam si occideris me, tamen in te sperabo. Et similia.

Vigesimaltertiò, Ne quidem (etiam non petendo auxilium) coram Deo commemoras tuas iniurias, & confusiones, duas ob causas: Primò, quia sola commemoratio afflictionum personalium, coram Deo facta, est magnum leuamen crucis, quod crucis amator debet fugere: & si fugiat, Christo Crucifixo id placet. Hinc S. Petrus Martyr, iniquità sui Superioris sententiâ in exilium missus, cum se innocentè sciret, & suum dedecus animo agitante nocte quadam in Ecclesiâ, ante Christi effigiem pendente in Cruce de hac re quereretur ac diceret: Quare, Domine Iesu permisisti vt tantâ ignominia seruus tuus innocens afficerer: per sacram suam effigiem respondit Christus: Et ego quid feci, vt tot & tantis onerarer opprobriis, & morte turpissimâ crucis affigerer: Ex me, Petre, si nescis, disce opprobria

12. c. 8. vitæ.
 Cal. Coll. 18. c. 15. num. 123. Or. h. 9. in Numer. l. de Ioseph. l. de vita Moysis, in vita Thaum. mar.
 l. 6. cap. 8.
 Coll. 24. cap. 25.
 Tum maxime gratia Dei, inquit Origenes, adest, cum hominum sentia concitatur. Et, vt ait S. Ambrosius, ibi plus est auxilij, vbi plus est periculi. Idque tam certum est, & quali infallibile, vt scripturâ reliquerit Philo: Necessè est adesse diuinum, vbi humanum cessat auxilium. Quod non rarò miraculosè præstat Deus. Scribit S. Gregorius Nyssenus, S. Gregorium Thaumaturgum, fugientem Decij persecutionem cum Diacono, in quodam colle latitasse: sed eum persecutores id deprehendissent, collemq; cinxissent, & scrutarentur, Gregorius hortatus est Diaconum suum, vt firmâ erga Deum fiducia consisteret, eiq; salutem committeret, idemq; quod ipse faceret, manus ad orationem extenderet, ac ne si propè quidem persecutores accessissent, metu fidem excussam prouiceret. Exemplum eius rei, quam Diacono præcipiebat se ipsum præbebat, cum & immotus oculis, & passu manibus & habitu atque arduo, atque erecto, caelum intueretur. Ita factum est, vt scrutatores præter duas arbores paululum inter se distantes, neminem se vidisse affirmassent; quibus digressus proditor videns non esse arbores, procumbit S. Gregorio ad pedes creditq; sermoni: & qui paulò antiè persecutor fuerat, vnus ex profugis factus est. Extat etiam in detractores exemplum apud Eusebium in Ecclesiasticâ historiâ, de Narcisso Hierosolymorum Episcopo sanctissimo, in quem tres improbi homines, turpem quandam criminationis calumniam cum iuramento coniecerant. Vnus sic deterrant: Si verum non dixerò, igni dispaream. Alter sic: Si mentiar, corpus sauo morbo absumatur. Tertius autem: Si verum non dixerò, opta viroque orbari lumine. Narcissus verò ob indignitatem calumniæ, cum esset innocuus, in eremum se ad multos annos recepit. At Deus non obdormiit. Primus enim, cum nocte scintilla ignis in ædes eius incidisset, cum totâ familiâ omnino consummavit. Alter verò morbo, quem sibi imprecatus fuerat, ab imis pedum digitis, vsque ad verticem capitis contabuit. Tertius hoc euentu in socios conspecto, palam maleficium suum confessus est, cum tantâ lacrymarum profusione, vt oculos amiserit. Bened ergo disserit Abbas Abraham apud

& ignominias ferre. His verbis omnem sancti inueni
merorem deposuit. Ita Ioannes Flaminius in eius
Virâ.

fol. 97.
183.
l. 2. vitæ
cap. 11.

Hoc ipsum docet nos Exemplum S. Cathar.
Senensis, quæ cum esset iniquè infamata, quasi
impura, Virginitatis iacturâ fecisset, & hæc ipsam
infamiam doloremque suum Christo in Ora-
tione exponeret, non petiit eius vt innocentiam
deklararet; sed tantum, ne à dæmone superaretur,
& à Diuino obsequio abstraheretur. Tunc
Christus Dominus ei apprensus, hoc responsum
dedit: vt eligeret vnâ de duabus, quas ei exhi-
bebat coronis vel spineam (quam sinistra ma-
nu) vel auream (quam dextrâ tenebat) asserens,
aut eam donandam in alterâ, si in hac spineâ
eligeret: quod si hîc eligeret auream, post mor-
tem habituram spineam. Quam cum Cathari-
na elegisset, probauit factum Dominus, & suo
tandem auxilio promissit, illam infamiam in ma-
iorem eius gloriam, & confusionem dæmonis
cessuram, vt postea cessit. Nam iniqua fâmina,
quæ eam infamauerat, cum postea vidisset S.
Catharinæ faciem cælesti splendore radiantem,
& totum illud cubiculum illustrantem, agnouit
suum errorem, veniam à Catharinâ deprecata
est, famam ei restituit, & mirum, quem à facie
eius prodeuntem splendorem viderat, aliis nar-
rauit, effecitque vt in maiore apud omnes esset
existimatione sanctimoniam illius. Quocirca nec
à Deo querenda sunt solatia, si te sentis eius be-
neficio illis non indigere. Et tibi dictum puta,
dum aliquid pateris, quod Dominus dixit nô-
stro P. Balthasari Aluarez magnis persecutioni-
bus iniuste exagitato: *Congriesce, & in hoc solare,*
quod hæc tua pressura geratur vidente & cognoscente
Deo, qui, etsi possit, non tamen illam remouet, etiamsi
pius te diligit, quam tu te ipsum.

vit. c. 40.
pag. 473.

184.

Secunda causa, non commemorandarum nô-
strarum afflictionum coram Deo, est, ne nos
Deus priuet tanto bono, quantum est pati ali-
quid pro illo. Nam, vt supra vidimus, magnus
est thesaurus pati aliquid pro Deo. Thesauri
autem nostri etiam coram Deo occultadi sunt,
nisi Deus ipse impellat (quod difficile est co-
gnitu) ad eos patefaciendos. Ad quod persua-
dendum valere potest illud S. Bernardi consi-
lium, datum, ne hominibus expandamus nô-
stros thesauros. Habet enim locum hoc eius
consilium etiam apud Deum: *Dico vobis carissimi,*
utile est abscondere magis, quam ostendere, si quid habe-
mus boni. Valdè autem magnum est bonum; ma-
la pro Deo pati libenter. Sicut & mendici cum
elemosynam petunt, non pretiosas vestes ostendunt, sed
semnuda membra, aut vlcera si habuerint, vt citius ad
misericordiam videntis animus inclinetur. Quam re-
gulam Publicanus ille seruauit multò melius Phariseo,
& idè descendit iustificatus ab illo, id est præ illo.
Mirabitur hæc in te felicem Publicanum, qui
non commemorando coram Deo sibi illatas
malescias, tanquam iniurias, potius recurrentes

ser. 4. de
Aduen.

in memoriam suas inculcabat culpas, quas illi
expiet Deus; dicetque pro Publicani affectu:
Deus propitius esse mihi peccatori, petet à Deo sibi,
vt condonet causas afflictionum illarum.

Dices: Cum Sancti magni (vti Dauid & Pro-
phetæ & alij) petierint à Deo auxilia in tribu-
lationibus, & Ecclesia sæpè petat in sacrificio
Missæ liberari ab hostibus mentis & corporis,
& ab aduersitatibus; & Antistites Ecclesiastici
sæpè indicant publicas preces, pro variis neces-
sitatibus, non rectè videtur suaderi, dum sua-
detur non petenda à Deo nostri defensio in tri-
bulationibus.

Respondeo. Triplices sunt tribulationes, seu
afflictiones & cruces.

Quædam, quæ concernunt totam Ecclesiâ,
vel Regnum, vel Ciuitatem, aut Familiam &
Communitatem, seu Ordinem, & pro his auer-
tendis, Sancti, & Ecclesia, eiusque Præsules me-
ritò fundunt & indicunt ad Deum preces. Aliæ
tribulationes sunt personales, eaque duplices:
Quædam quæ ita affligunt personam vnus homi-
nis, vt eius afflictio redundet in damnum
Communitatis, nisi auertatur ab illâ personâ. Et
pro talibus tribulationibus petendum est Dei
auxilium, per quod illa persona liberetur, & ne
quid propter illam Communitas patiat. Sed
sunt aliæ tribulationes merè personales, quæ
nulli alteri vltum damnum vel nocumentum
adferunt, nisi personæ illi, quæ eas patitur, per
quas ea humiliatur, deprimitur, & in sinistra est
apud alios opinio. Et de solis talibus crucibus
suadeo, non petere à Deo liberationem ab illis.
Non quod non possit quis petere à Deo, vt à ta-
libus etiam crucibus liberetur, præsertim si vi-
deat se non habere tantum virium, quantum est
necessarium, ad eas æquo animo preferendas,
vel si videat per aduersitates suas impediri ali-
quod bonum quod in gloriam Dei redundare
posset, sed quia perfectius est, ex Dei amore,
nolle liberari à tribulationibus, si quis sentiat
Dei auxilio, se ab eis non superatum iri. Ita, quâ-
uis licitè possit quis operari propter æternam
retributionem, exemplo Dauidis; tamen perfe-
ctius est operari purè propter Deum, sine respec-
tu ad præmium: quia amor amicitia (quo Deum
amamus propter ipsum, & non prout est bon-
us nobis) non querit proprium personale bon-
um.

Nec excusemus nos. Christi exemplo, qui vi-
detur in cruce questus, dum dixit: *Deus meus,*
Deus meus, vt quid dereliquisti me! Nam, vt bene ait
Bellarminus: *Verba illa non sunt verba accusantis vel*
indignantis, vel conquerentis, sed magnitudinem passio-
nis, iure optimo, & opportunissimo tempore, declaran-
tis. Quod declaro explicatione Beatissimæ Vir-
ginis, quæ S. Brigittæ sic hæc Christi verba ex-
plicauit: *Pater, non est, qui misereatur mei, nisi tu.*
Hoc etiam cum Deo seruauit silentium suis in
iniuriis Anna, à suâ emulâ valdè exagitata, vt pô-
derat

185.

186.

187.

derat S. Chryostomus: *Aemulam, inquit, habens, non afficit eam contumelias, sed quid ad Deum confugit, & orans illius nec meminit, neque dixit, quoniam opprobriis afficit me quadam, vltor meus esto. Aded Philosophia affueta erat mulier: Confundamur viri. Sic & Moyses, vt obseruauit S. Basilus ab Aarō, & Maria conuictis impetitus, non eos apud Deum accusauit, sed pro ipsis orauit, praesertim pro Miriā: Obsecro, sanā eam. Idem fecit Iacob, dum fugeret à Laban, qui dum persequeretur Iacob, vidit in somnis dicentem sibi Deum: *Cave, ne quidquam asperè loquaris contra Iacob. In Hebraeo est: Ne loquaris à bono vsque ad malum: hoc est ne quidem bonum loquaris, quod posset offendere Iacob. Ita Deus suorum curam habet, quando opus est, eis tacentibus, & ne quidem Deo repraesentantibus afflictiones suas. Itaque ne dubitemus, etiam pressi ab aduersariis, & tacentes proderimus aliis. Si virtutem, inquit S. Chryostomus, exerceamus, licet totus terrarum orbis maledicat, tunc sumus beatissimi, & omnes saluari volentes atrahemus. Non enim improborum detractionem, sed vite virtutem intuebantur. Etenim omni tubā clarior est per opera demonstratio. Et ipsa luce mundior est & illustrior vite puritas licet innumeris sint calumniantes. Itaque si praedicta cuncta habeamus, & mites simus, & humiles, misericordes, & mundi simul atque pacifici, contumeliamq; patientes non referamus sed potius lateamus, per haec non minus, quam per signa nos cernentes atrahemus, & omnes erga nos se suauiter exhibebunt, siue fera, siue demon aliquis, siue quodcumque sit. Si vero fuerint & aliqui calumniantes, ne turberis idcirco, neque quod te palam afficiunt contumeliā, respicias &c. Ne doleas neque concidas: quoniam & Apostoli his quidem exant odor mortis, his autem odor vitae. Fulgeat igitur vita, nec calumniarum vllam geras curam.**

189. *Vigesimoquarto.* Nec in horā mortis te purga, (nisi Deus iubeat) Deo dona tuam infamiam. Nam si Deus voluerit, inueniet post mortem modum te purgandi, prout fecit cum S. Mariā, & cum tot aliis Sanctis. Sic Susanna condemnata ad mortem, etsi post audita contra se falsa testimonia, purgavit se, tamen cum accusata esset, domi suae coram domesticis, tacuit, & die sequenti, cum esset adducta in conspectum senum, accusatorum suorum, domi suae coram marito iterum accusata, & coram parentibus, ac filiis & vniuersis cognatis suis tacuit, sed hēs suspexit ad caelum: *Erat enim cor ipsius fiduciam habens in Domino. Sed, vt scribit S. Ambrosius, plus egit tacendo, quam si esset locuta. Tacendo apud homines, locuta est Deo. Nec vllum maius iudicium suae castitatis inuenit, quam silentium. Nec quarebat pro se hominum iudicium, que habebat Domini testimonium. Qui non permisit eam iniquorum impulsu ad turpe genus mortis destinatam, moti infamem. Quanquam etiam ipsa castitas eius, eam praeter Deum defendit. Susanna mulier, inquit S. Augustinus, inimicos suos tacuit, & vicit. Non enim apud*

Danielem cuius est, sed in sanctā feminā, tacente lingua, pro eā castitas loquitur. Castitas enim Susanna & Presbyteros impudicos conuict in Paradiso (scilicet horto, in quo eam aggressi fuerant, sollicitantes ad peccatum) & in iudicio falsos accusatores obtinuit bisq; victrix, reos facit testimonij, quos reos facit adulterij. Quanquam & infamia post mortem, vel mors iudicio mundi infamis, expetenda est ab amatoribus crucis Christi, exemplo Christi in patibulo infami, pro nobis mortui. Bene enim notat Caietanus, quemadmodum Christus iam gloriosus in caelo, post suam mortem, & ascensionem tot blasphemias patitur ab haereticis, eius Diuinitatem negantibus, & ab impiis Catholicis sacrilegè eius Corpus in Eucharistiā recipientibus, & saepe cum blasphemantibus, sic seruos Crucifixi etiam post mortem securae infamiae oblectant.

Vigesimoquinto. Nec directè, nec indirectè impediās vllum, ne te accuset, aut tale aliquid de te commemoret, quod dare possit occasionem audienti, dicendi, faciendūe aliquid contra te: praesertim si is sit Superior tuus, vel persona magnae autoritatis, quorum gratia quaeritur, & bona de alijs existimatio placet, & quarum iudicia de personis magni sunt, & si sinistra sint, cum molestiā resciantur ab iis, qui reprehenduntur, vel qui iis subsumunt.

Vigesimo sexto. Nec iis, qui inuit aliquid fecerunt, & iussi, ex quo alijs (illis condolentibus) sumplerunt occasionem, vel materiam te affligendi & humiliandi, significa te scire, alios esse vltos operā vel occasione eorum, ad habendam materiam te humiliandi, vel faciendā aliqua etiam bono animo, & sine, quae redundarunt in tui humiliationem & contemptum, & partis inferioris molestiam.

Vigesimo septimo. Quando audis aliqua tibi dici, non animo te mortificandi, sed ioco, vel casu, vel in laudem tui, si talium rerum locutio tibi molesta est, tace, noli id ei indicare, ne postea cesset à tali locutione, quae tibi molesta est. Si tamen adit alia grauior causa, ob quam talia impedienda sint, impedire poteris, dummodo non impediās eam solū ob causam, quia tibi molesta sunt, & vt te ab hac molestiā liberēs.

Vigesimo octaudo. Similiter dum vides aliquid, ex se non malum, fieri ab aliquo tibi aequali, cum tuā vel nauisā vel displicentiā, vti sunt mores quidam inurbani in comedendo, tace, non mone, nisi te ratio officij tui, ad monendum cogat, vel caritatis obligatio. Talia enim si percipiuntur sensibus, praesertim ab hominibus honeste, & non in triuio educatis, & decorā morum vrbaniate ornatis, solent esse valde molesta. Amator autem crucis Christi ex quavis occasione, more bonae apis, debet sensum crucis & molestiarum aculeos decerpere. Et huc quoque extendi Christianam patientiam dicebat P. Baltasar Aluarez.

195. *Vigefimonond*, Quando sine vlllo malo animo aliquis fecit aliquid, vel non fecit, quod facere debuillet tibi, vel aliis, & illud tibi displicet, & te aliqua molestia afficit, tace, noli indicare ei, id tibi displicuisse: indicando enim hoc leuare- ris eam molestiam, & sensu crucis, quem in omni occasione expetere debes, & eo frui.
196. *Trigefimò*, Serna silentium non solum circa materiam tuarum tribulationum, quibus tunc exagitaris, vel quas experiris in te, sed etiam circa alias res quas si diceris, & à te dictas esse res- crent, qui te afflixerunt, inde possent pati ali- quam tristitiam, vel molestiam. Nam etiam tali- um rerum manifestatio, est quoddam leua- men crucis, ideoque fugienda crucis amatori, & in cruce non querenti solatia, sed crucem: & quidem omni possibili, honesta tamen, mole- stia refertissimam; etiam ex indirectis, & extrin- secis ac remotis obiectis, deriuatam.
197. *Trigefimoprimum*, Quando ij, qui de te male sentiunt vel loquuntur, aut aliquid contra te fecerunt, si scirent beneficia, quae per te collata sunt alicui loco, vel personae, vel Prouinciae, tibi redderentur beneuoli, noli talia beneficia ma- nifestare, quia eorum manifestatio, conciliaret tibi eorum beneuolentiam, & auferret crucis materiam.
198. *Trigefimosecundò*, Si ij, qui te ob rem aliquam afflixerunt, vel de te male sentiunt, scirent fru- ctum magnum tuae operae secutum, aliis igno- tum, noli eum manifestare, ne te priues tanto bono, quantum est mala aliorum de te opinio; & crucis cuiusuis, qualiscunque molestia, est si parua, si magna defit occasio. Sunt enim om- nes, & quaeuis tribulationes & cruces instar gemmarum & auri. Non ideo, inquit S. Paulinus, *margarita vilis est, quia exigua, sed ideo magis pretio- sa, quia in exiguo modo magnum pretium habet.*
199. *Trigefimotertio*, Noli petere, vt inquiratur in ea, quae tibi obiciuntur, & quae in te impro- bantur, si speras securitatem ex tali inquisitione, tuae innocentiae manifestationem, & leuamen crucis, sed sine, vt pergant in sinistris de te opi- nionibus. Nam, vt ait Plinius, *Tunc praecipua ma- nifestationis laus, cum ira causa iustissima est.* Tace ergo, itam comprime, noli optate cognitionem innocentiae tuae, quam inquisitio procurata ad- ferret, & simul auferret meritorum caelestium materiam. Sic tacuit S. Susanna: *Accusabatur, in- quit S. Ambrosius, & tacebat, ducebatur ad mor- tem, & silentio se tegebat, ne nudaret pudorem.*
200. *Trigefimoquarto*, Reprehensiones tui, quae erunt effectus accusationum (ad quas silentii modi supra dicti referendi sunt) & si quae se- quentur grauiora, noli vlli indicare, praesertim auerso à Reprehensore: tum ne praebes oc- casionem auerso, tum ne sentias leuamen, quod sentiri solet dum cruces nostras aliis patefaci- mus.
201. *Trigefimoquinto*, Etiam hoc silentium bonum

est circa negatiua, v.g. dum aliquis ad literas tuas non respondet: dum non agit gratias pro re donata, acceptaue: vel si gratias agit, non tan- tas, quantas merebantur tui labores, & benefi- cium praestitum: aut si non afficit te praemio ob benefacta à te, tace. Nam haec tibi non esse praes- tita, saltem politico modo molesta sunt, & si alicui dicantur, non esse tibi praestita, minuitur molestia. Hoc ponderat S. Chrysostomus in h. de Da- uide, qui cum victoriae de Goliath alii que obtenta, à Saule, vitae suae insidiant, praemium non accepisset, sed omnium periculorum illo- rum mercede fraudatus esset, ne verbo quidem expostulauit vnquam, non cum militibus, non cum Rege: propterea, quod haec non gessisset spe mercedis, caelitus expectans retributio- nem.

Trigefimosextò, Etiam leues morbos, dolores, & insomnia, & similes naturae nostrae affectio- nes molestas, corpori nostro passibili, silentio premere, crux quaedam est: eiusque leuamen, manifestare. Id in more habuit noster Frater Alphonfus Rodriguez & P. Balthasar Alvarez, & P. Ludouicus de Ponte, magni crucis amato- res, non manifestabant medico, nisi ea, quae timor offensa Dei cogebat manifestare, ad quaerendum omnino necessarium remedium, & ad satisfaciendum obligationi Regulae nostrae Decimae septimae Communium.

Trigefimosextimo, Si ex omissione rei alicuius bonae, quam alij faciunt, & tu non facis ob ali- quam iustam causam (nullo tamen praeepto te cogente ad illam faciendam) probabiliter pu- tes, aliquos habituros de te non bonam opinio- nem, vel saltem, si id eis in te videbitur dignum reprehensione, noli causam huius omissionis manifestare: ea enim manifestata, cessaret illa mala opinio de te, & tu potius pro deuoto & bono habereris. Exempli causa, si ideo Litanias publicè aliis audientibus non recites, quia ex- pertus es, inuitus, tunc in profundissimas te pro- rumpere lacrymas & singultus; noli patefacere hanc omiffa Litaniarum recitationis causam. Hanc ob causam S. Ignatius publico in loco sa- crificium Missae non offerebat, sed in priuato sacello, ne donum lacrymarum, quibus diffuse- bat ad altare, opinionem ei conciliaret virtutis. Et dum à Summo Pontifice impetrata est à So- ciis ei potestas Horas Canonicas non recitandi, oculata fuit silentio causa deuotionis, oculis eius noxia ob excessum lacrymarum, sed solum caecitatis periculum in supplice libello (quem Romae legi) expressum est. Simili modo, causae omissionum tuarum, cruces parientium, silen- tio premenda sunt, ne lingua patefacta, cruces sinant euanescere.

Trigefimo octauò, Si post tribulationes eleuatus fueris ad Officium aliquod speciosum, quo à tribulantibus te cognito, illi possent tristari, vel apprehendere, te esse in bona apud alios opi- nione,

nione, præsertim apud Superiores tuos; noli manifestare illis, & eorum amicis, à quibus id rescire possent, tui exaltationem. Eset enim quoddam leuamen tuæ præteritæ humiliationis, talis exaltationis notitia. Simili humiliationis studio S. Franciscus Xaverius, dignitatem Apostolici Nunciij, quæ erat à Paulo III. insignitus, perpetuò in Indiis occultabat: vt minus honorificè haberetur, vt scribit in eius vitâ Turfellinus.

lib. 6.

206. *Trigesimonò*, Eandem ob causam silentio preme coram iisdem, prosperos rerum tuarum successus, & omnia fauentia. Exempli gratiâ, hominum de te in aliquo loco bonam ibidem opinionem, signa benevolentie tibi exhibitâ à Magnatibus, bona per te tibi præstita, & similia. Hæc enim contristant tibi non addictos, & amori proprio nondum mortificato solatium adferre solent, si rescitur, non addictis innotuisse.

207. *Quadragesimò*, Etiam sine vllâ præsentî tribulatione, ac cruce, ne quidem in genere, te aliquando aliquid passum esse, dicas. Nam sola recordatio præteritorum malorum, tamquam iam finitorum, leuamen quoddam est crucis, & solatium, multò magis si illa recentias coram aliquo. Hoc punctum diuersum est ab alio supra posito numer. 168. ibi enim sermo est de tribulatione, & cruce recentî ac præsentî, hic de præteritâ.

Decimoquarto.

208. *Quadragesimoprimo*. Si quando contingeret cû authoribus tuarum molestiarum, & persecutionum agere, & ij vel purgando se, vel alio modo darent occasionem loquendi de iis, quæ passus es eorum operâ, quàm mitissimè agas, silentio premendo ea, quæ indicata possent illis aliquem pudorem & confusionem incutere: quin potius non in eorum malitiam, sed in aliorum (si rei veritas id patiatur) delationes referas, excitatas ab aliis calamitates, vt ita dicam, tuas, vel, si id verè asserere nequiueris, bono id zelo eorum attribue, lauda, gratias age, idque hilari ac sereno vultu, & non simulatè, sed ex animo beneficium recognoscente. Ita processit Patriarcha Ioseph cum Fratribus suis: non exprobrauit eis scelus contra se admissum, sed, vt obseruauit S. Chrysostomus, Omnia fecit, vt demonstraret eis, quod nihil in se peccarint. Non vos inquit, hæc mihi fecistis, sed Dei erga me prouidentia hæc fieri permisit, vt mihi somniorum euentus concedatur Sic & Anna, vt idem ponderauit, cû Samuelem puerulû Deo offerret, alloquens Sacerdotem Heli, non dixit: Ego sum illa mulier, cui tu exprobraſti, quam maledictis impetisti, quam velut remulentam & ebriam derisisti, eog, Deus tibi declarauit me non esse violentam, te verò crimen hoc temerè mihi impegisse: nihil huiusmodi verborum asperorum dixit, sed multâ cum mansuetudine loquitur. Quamquam cû haberet reum euentum sibi patrocinantem, iure potuisset exprobrare Sacerdoti, quod id temporis ipsam temerè contra causam incussasset; nihil horum facit, sed tantum com-

Gen. 45.

h. 67. in Gen.

h. 1. de Annâ.

memorat Dei erga se beneficentiam. Ego sum mulier, qua constiti in conspectu tuo deprecans Dominum pro puero hoc. Effudi preces ad Dominum, & ille dedit mihi petitionem, quam petebam ab eo. Es ego commendo illum Domino, vt seruiat Domino omnibus diebus vitæ suæ. Sic fecit & David, quemadmodum pulchrè ponderat S. Chrysostomus. Cû enim Sauli, quem in speluncâ inuentum occidere poterat, peperisset, & inde egressum appellasset honorificè, Cur, inquit, audis verba populi dicentium tibi: Ecce David querit animam tuam: & tamen, inquit S. Chrysostomus, qui hanc conscripsit historiam, prius dixit, quod totus populus esset cum David, quodq; gratiosus esset in oculis seruatorum Regis, & quod Principis filius, vniuersusq; exercitus starent à Dauide. Quo pacto igitur hic ait, fuisse, qui deserrent ipsum ac Saullem in ipsum pronocarent: cû non aliorum instinctu, sed ipse ex propria mente malitiam banc peperisset, vt bellum gereret cû iustis, idq; declarauit, qui volumen conscripsit, cû ait, è laudibus Davidis natam esse inuidiam, quodq; progrediens creuisset in dies. Quam igitur ob causam crimen transfudit in alios, dicens: Cur audis verba populi tibi dicentium? Ecce David queris animam tuam, nisi vt illi prebeat occasionem excutiendi malitiam. Hoc nimium, & parentes sepenumero faciunt erga filios, dum quispiam corripens filium suum corruptum, multaq; operatum mala, quamuis sibi persuasum habeat, illum ex propria malitiâ, ad perditos mores exorbitasse, frequenter tamen in alios culpam reuocat, ita loquens: Noui non fuisse tuum delictum, sed alij te corruerunt, & seduxerunt. Illorum est totum hoc peccatum. Nam hæc audiens filius, poteris paulatim à malitiâ respiciens facilius ad bonam frugem reuerti, dum pudebit, erubescitq; hæc laude videri indignus. Idem fecit Paulus scribens Galatis, post multos illos, ac prolixos sermones, postquam non commemorandas accusationes, quibus illos accusarat sub Epistola finem, volens ab illis amouere culpam, vt aliquando à criminibus recreati, ad excusationem venire queant, hunc in modum loquitur: Ego confido in vobis, quod nihil aliud sentietis. Ceterum qui vos perturbat, feret iudicium, quisquis ille fuerit. Idem fecit & David hic. Cû enim ait: Cur audis verba populi dicentium? Ecce David querit animam tuam; indicat alios esse, qui prouocarent, alios, qui interficerent, modis omnibus studens illi porrigere excusatione occasionem. Vide alia ex hom. seq. Cont. Specta, & de Dauide col. 11. 12. 13. Sic fecit S. Catharina Senensis, quæ cû esset grauissimè infamata, quasi iacturam Virginitatis suæ culpâ passa, dum famina, quæ illam infamarat, culpam deprecaretur, illa calumniatricem suauissimè amplexata, sine vllâ significatione offensi animi, ei dixit: Mater dilectissima, bene agnouit hæc zizania seminasse inimicum generis humani, ideo illi, non tibi sui offensa. Imò tibi debeo gratias agere, quod semen demoms conuerteris in zelum excusatione dignum, tanquam amatrix honestatis & pudicitie.

209.

to. 1. h. de Saule & Dauid.

Gal. 5.

1. Reg. 24.

10.

210.

1. 1. vir.

cap. 7.

211.

Quadragesimosecundo. Noli sciscitari, quid boni de te dixerit alicui Superior, quem putasti habere

habere malam opinionem, si postea intelligas, te esse in bona apud eum. Nec obstat quod Christus dixerit: *Quem me dicunt esse homines: id enim non quaesivit, ut sciret, quid de illo sentirent alij, sciebat enim corda omnium hominum & cogitationes, sed ob nostram instructionem, ut procuremus bona non tantum coram Deo, sed etiam coram hominibus. Et ut ex responso Apostolorum caperet occasionem predicandi Petro munus, ad quod eum in Ecclesia sua destinauerat.*

212. *Quadragesimotertio*, Si agnouerit aliquis innocentiam tuam, cuius bona de te opinio tibi sit vitilis, & si idem aegre tulerit, te aliquid passum esse, vel adhuc pati, noli hoc manifestare alijs, ijs praesertim qui te affixerunt: esset enim haec manifestatio magnum crucis levamen, & quaedam tui defensio, quam quaerere non debes, sed potius pro amore Christi crucifixi declinare. Et hoc punctum diuersum est ab eo, quod supra recensui, num. 152. Ibi enim agitur de innocentia tua, a tuis aduersarijs agnita, hic ab alijs.

§ vigesimo.

213. *Quadragesimoquarto*, Quando post aliquam tribulationem, occasione eius rescietis, aliquid vel dictum esse, vel scriptum, vel factum, quod quacunque ratione vergat in honorem tuum & solatium naturae, tace, & nec hoc dicas alijs, nec ipse inquire ad cognoscendum melius, quomodo sit illud dictum, vel scriptum, vel factum, ut tali silentio subtrahas amorem proprio, illud solatium, quod haberet, si rem illam magis certo, & magis distincte, & penitus intelligeres: minueretur enim sensus tribulationis per talem notitiam, vel si nullus fuit sensus doloris, aut molestiae, carere illo solatio, quod natura rerum fauentium cognitione clariore percipit, est aliqua species crucis, & beneficium pro vita aeterna, dum ex Dei amore priuamus nos etiam licitis vitae huius solatijs.

214. *Quadragesimoquinto*, Quando certam habes coniecturam, aliquid esse, vel fore ab aliquo, Superiore praesertim, etiam bono animo, circa res tuas, etiam bonas, inquisitum, vel inquirendum, tace, & noli inuestigare, quid ab hoc, vel illo fuerit de tuis rebus dictum. Appetit enim amor proprius, talium habere notitiam, quae ei neganda est. Crucis enim amor, extenditur etiam ad subtrahenda, vel impedienda omnia solatia, proprio amori iucunda, non tantum ad deglutiendas hilari corde omnes molestias & amaritudines Christi. Hoc punctum diuersum est ab eo, quod numer. 120. habetur. Ibi enim agitur de inquirendis aduersariorum contra te molestionibus, hic de alijs, tibi fauentibus.

§ Tertio.

215. *Quadragesimo sexto*, Quando Deus siue per se, siue per alios liberat te aliqua cruce, a qua non peristi liberari, vel noli gratias agere Deo, pro hac liberatione in particulari (quia fat erit, si gratias agendo in genere, etiam hoc beneficium

comprehendatur) vel ne videare ingratus Deo, ita age gratias, ut gratiarum actio, in te non excusetur a solatio naturae, quod percipit ex tui liberatione, sed a beneficentia Dei, in quantum liberatio tui emanauit ex illa benignissimi Domini tui *fontali bonitate*, uti eam appellat S. Bonaventura in vita S. Francisci, ita ut non commo-
216. modum tuum, & bonum tuum, tanquam bonum tuum, sit causa impulsiva gratiarum actionis, sed effusio Diuinae miserationis, in quantum a Deo processit, etsi postea in te terminata sit.

217. Dno enim sunt respectus in quoniam beneficio Dei, quo afficit creaturas: Vnus subiectiuus, seu terminatiuus, quia res a Deo beneficiente collata, recipitur subiectiue ab aliqua Creatura; vel saltem terminatiue, si sit beneficium illi non adherens, sed illam aliquo bono efficiens, saltem extrinsecè. Alter respectus est tanquam cause efficientis, & producentis, & se habet ex parte Dei, a quo omnia beneficia emanant. Itaque gratias agendo pro tui liberatione a molestia aliqua naturae, causa impulsiva gratias agendi Deo, sit beneficium illud, iuxta secundum respectum, non ut bonum tuum est, ad te terminatum, sed ut profectum a Deo omnis boni fonte. Magnum est enim beneficium, quod tanta Maiestas dignetur benefacere suis creaturis, iuxta illud Iob: *Et dignam ducis super huiusmodi aperire oculos tuos: & iuxta Psalmistam: Domine, quid est homo quod memor es eius?*

218. *Quadragesimo septimo*, In crucibus, quae nec Officio tuo praeducant, (requirente nostram bonam famam) nec Communitati, in qua uiuis, nocent, noli conquirere vlla testimonia, quibus si opus esset, ostensis, posses probare innocentiam tuam. Sed iacta super Dominum curam tuam, ipsi erit cura de te, te tacente. Cum demon ferre non possit magnam innocentiam, ac sanctimoniam B. Mariae Magdalenae de Pazzis, & opinionem eximia virtutis, quae in eius Monasterio de ea uigebat, assumpta specie ipsius B. Magdalenae, dum aliae in choro orarent, visus est e cacabo culinariae carnes furtiue subducere. Unde factum, ut id fecisset B. Magdalena putaretur, cum magna suae integritatis nota. Illa tamen tacente, alia monialis sancte testata est, eam illo ipso tempore in choro fuisse, & a se visam esse, quo dicebatur ex olla culinariae carnem furripuisse. Ita infamia uerba est in maiorem opinionem virtutis, cum cunctis innotuit, ab inuidia diaboli hanc processisse criminacionem. Sunt de similibus Dei defensionibus feruorum famam tuentibus, multa in historijs Ecclesiasticis exempla. Deo itaque nostra omnia sine desiderio defensionum committenda sunt: non derelinquet querentes & diligentes se, si necessarium erit aliquod defensionis genus.

219. *Quadragesimo octauo*, Si audiens ab aliquo fide digno narrari fauens tibi iudicium, etiam non pra-

præmissa vllâ tribulatione, de te Superiores, cuius gratiâ à tuo amore proprio expetitur, vel ei est iucunda, noli eum, vel alterum, qui aliquid tale ab eo audiuit, interrogare, vt tibi distinctè, & plenè referat, quid de te in tui commendationem ille Superior dixerit. Vt ita te per hoc silentium prius gustu naturali, quem amor proprius percipit, dum nobis innotescent ea, quæ nobis fauènt. Hoc monitum est diuersum à monito 44. quod agit de notitiâ mitigante positivè sensum crucis & molestiam naturæ; hoc verò tractat de impedièdo solatio naturæ nullâ tunc molestiâ affectæ, sed de solatiogaudenti.

221. *Quadragesimonond.* Si præuideas ex beneficio, à te alicui præstito, si illud innotesceret aduersariis tuis, inde eos capturos occasionem te persequendi, vel molestandi aliquo modo, noli impedire, ne tuum beneficium illis innotescat. Impediendo enim hoc, crucem imminenter impediens: quod non decet crucis amatorem, qui instar mercatorum non debet impedire vllam occasionem boni & certi lucri.

222. *Quinquagesimo.* Est etiam hic modus boni silentij, silentio premere honorifica officia, vel occupationes tuas præteritas apud eos, qui, si illa scirent, te pluris facerent. Huius rei exemplum habemus in vitâ S. Xaverij plenius explicatum, quo & Rotæ Auditores suam confirmarunt sententiam. Nam munus Nunciij Apostolici à Paulo, 3. sibi iniunctum, silentio pressit, quâdiu potuit.

223. *Quinquagesimoprimum.* Si prævideris te ab aliquo laudandum coram aliis, & hinc aliquos siue tibi offensos, siue alios capturos occasionem de te malè sentiendi, vel loquendi, vel aliquid contra te faciendi, tace, noli impedire vllomodo, tales tui laudes futuras: impediens enim crucem, quæ summum in hac vitâ iustorum beneficium est. Hoc diuersum est à monito 26. vbi de iocis & laudibus præsentibus est sermo; hic de futuris, & incertis, non tam tuam molestiam, quàm alios contra te excitaturis.

224. *Quinquagesimosecundo.* Etiam in mente silentio premere tuas afflictiones, nunquam cogitando de illis: nisi fortè cogitatio earum, & remissètia, adferret tibi aliquem voluntarium sensum doloris, ad te affligendum, & ad dandam tibi voluntariam materiam, illo sensu doloris libenter admissio & tolerato ex amore crucis, Deum exhilarandi, iuxta infra dicenda §. nono capitis sequentis. Sicut enim Deus ex amore nostri, promisit se non recordaturum amplius peccatorum, sufficienti penitentiâ deploratorum, ita & te decet ex amore Christi Crucifixi, omnium offensarum, quibus ab aliis exagitatus es, penitus obliuisci, & imitari in hoc Patrem tuum cælestem.

225. *Quinquagesimotertio.* In afflictionibus tuis serues etiam silentium lacrymarum, & coram Deo impediendo illas, quando siue natura, siue

proprius amor eas commouet ad leuamen doloris, quia, vt dixit Deus Pater S. Catharinæ Senensi dialogic. 89. *Quando homo priuatur consolatione sua intrâ vel extrâ, videlicet intrâ consolatione meâ, vel extra mediante creaturâ siue superueniente diabolicâ tentatione, vel hominum persecutione, cor inde poenam habet. Oculus verò, qui sentit amaritudinem atque dolorem cordis, effundit illic lacrymas ex quodam tenero gemitu, quo sibi metipso compatitur amore proprio atque spirituali, quia voluntas propria totaliter abnegata & conculcata non est. Et ita lacryma sensuales effunduntur, videlicet ex passione spiritali, quarum tibi supra narraui plenius imperfectiorem.* Cum id ergo imperfectio sit, etsi non sit peccatum, abstinendum est à lacrymis, dum aliquid ab hominibus pateris. Ideo cum B. Henricus Suso Ordinis Prædicatorum, tempore suatum afflictionum, quos à linguis maledictis & irrisoriis patiebatur, fletet; Dominus, pro pudor, inquit, visue in femina morem lacrymari? Certe tibi ipsi apud omnes celi ciues ignominia notam inures. Terge oculos, & hilarem vultum exhibe, vt neque Deus neque homines animaduertant, afflictionis causa te plorare. Lacryma enim, vt canit Ouidius:

Pondera vocis habent.

Et sedatur lacrymis egeriturq; dolor.

Ideo sicut manifestatio iniuriarum, verbis facta amico, minuit sensum doloris, sic lacrymæ, ob apprehensas afflictiones suæ, molestum naturæ sensum. Et, vt S. Chrysostomus ait, *Sicut carnis tumorem calidarum solet aquarum natura remittere, sic anima æstum & tristitiam consolationum, & copia sermonum sedare consuevit. Tantum peccatum lugemus, inquit S. Chrysostomus, omnia verò alia, siue paupertas, siue morbus, siue mors intempestiva, siue calumnia, siue exagitemur ab aliis, siue quodcumq; aliud mali genus nobis acciderit, infracto animo feramus.* Secundum itaque S. Chrysostomi monitum, in similibus lacrymas ne fundas, quæ, vt alicubi scripsit S. Thomas, doloris sensum valde minuunt. Sic scripsit S. Chrysostomus: *Fletus compressus dirumpit, effusus releuat.* Sanè si Plato à vitis illustribus lacrymas luctus abesse vult, & à mulieribus præstantibus; ex vitis autem his, qui viles sunt, Horatius autem luctum alienum vult esse ab his, quibus est virtus. Et Ouidius negat licere tingere lacrymis ora cælestia; multo magis ora cælestia & oculi Sacerdotum & Religiosorum, ac vitæ spiritualis cupidorum, abstinere debent à fletu, incendia persecutionum extinguente. Quocirca S. Ildorus Pelusiota lacrymas illas, quibus Hebræi, vt ait S. Malachias Propheta, operiebant altare Dei, quia iniuriâ afficiebantur, & facultates eorum eripiebantur, atque calumniis impetebantur, Deo displicuisse. *Eo nomine, inquit, hæc ipsi crimini vertit Deus, easq; illas calamitates, quæ post euenerunt, confluxisse pronunciat. Alioqui penitentiæ lacryma non modo reprehensione caret, verum etiam Deo, thymiamatis instar, grata ac iucunda sunt.* Sed si reptimantur, dolorem

Vit. c. 47.

226.

l. 3. Pont.

cl. 1.

h. 6. ad

pop.

in de dot-

mienti-

bus nolo

vos igno-

rare.

1. 2. q. 38.

2. 2.

h. 18 ad

pop.

lib. 3. de

Rep.

Epod. od.

16.

l. 12. met.

fab. 11.

227.

l. 1. epist.

200.

Mal. 2. 13.

1.2. epist. 276.

lorem non leuant, sed augent. Hinc, vt idem S. Ildorus Pelusiota scripsit, *Multi, vt ferunt, quod lacrymas per vim compresserint, in varios morbos inciderunt.* Crucis ergo amator à lacrymis propter Deum abstineat, dum patitur aduersa, etiam iustis lacrymis digna.

228. *Quinquagesimoquarid.* Etiam circa aduersarios tuos (à quibus certò scis profectas esse res amori tuo proprio molestas) serua silentium, non inquirendo ea, quæ si rescires, posses res eorum Superiori manifestare, vel aliis ex aliquo inordinato affectu indignationis, vel odij, vel zeli, non vsquequaque puri, & eis confusionem vel pœnam adferentis. Sicut enim in actu secundo aduersariis tuis non debes esse molestus, ita debes te impotentem reddere in actu primo, ne quicquam, etiam si velles, possis ex instinctu inordinati affectus, aliquid facere, vel dicere molestum aduersariis tuis.

229. *Quinquagesimoquind.* Serua silentium etiam manuum: hoc est, si habes, aliqua scripta (vti sunt aliorum literæ reprehendentes te, & his similia) quæ si legerentur ab aliis, possent tibi malam conciliare opinionem, noli ea comburere ex desiderio, ne in malam opinionem incurras. Hoc enim esset crucem fugere.

230. *Quinquagesimosexid.* Amicum eius, à quo aliquid passus es, noli rogare, vt sit mediator, & alterius animum, tibi non additum, placet. Hoc est diuersum à monito 14. in quo vetatur defensorum nostri prensatio; hinc autem tractatur de eo, qui possit placare aduersarium, nil aliud in hoc spectando, quam ne tibi postea sit contrarius, & te affligat, quod procurare non debes, ne crucem minuas.

231. *Quinquagesimosseptid.* Si videris commissum alicui amico negotium, alicuius momenti, non esse ab eo confectum, & inde molestiam aliquam naturalem senseris, tace, noli id commemorare coram illo, multò minùs id amico exprobra; hac enim ratione solet leuari molestia ex negotij neglectu orta, & crux minui. Fove ergo illam omni modo silentio.

232. *Quinquagesimoctaud.* Quando (vti sæpè contingit) cruces aliquæ oriuntur ex amici bono zelo, nolentis tibi nocere, sed prodesse, tace, & noli ei significare, quòd ipse sit causa, et si nolens, tuæ crucis. Nam hoc & illum afficeret aliquo mœtore, tanquam tuum amicum, qui nolisset te quicquam passum, & tibi esset quoddam leuamen, vt id experientia docet. Preme ergo silentio tales molestias, vt eas tua pars inferior magis sentiat, & pars superior habeat maiorem materiam pro Domino Deo tuo cruces eius amandi, eique eas offerendi.

233. *Quinquagesimonond.* Si dum laudaris, sentis inde molestiam, ne eâ te priues, tace, nil responde; tum vt puter aliquis te idè tacere, quia tuis laudibus delectaris, tum vt hanc molestiam sentias, quam tibi adferret tuarum laudum cõ-

memoratio: quæ est quædam crux tibi molestia. Hanc ob causam Abbas Alonius, dum laudaretur, tacebat. Et Abbas Macarius nil respondit ei, quoniam aduertebat à se tanquam à sancto viro velle verba exhortationis audire. Si quis verò velut contemmens eum, talibus verbis compellaret, *Abba!* Macari, quando eras Camelarius, & nitum furabaris, nunquid non vapulabas à Magistris deprehensus in furto: libenter ei, quicquid requisisset eum gaudio respondebat.

Sexagesimò. Si ob aliquam persecutionem fueris amotus ab aliquo officio, vel loco, tace; & si iterum ad illum remittaris, tacendo suscipe, ac si nil antea contigisset tui humiliatum. Magnæ patientiæ & humilitatis est hic actus, què valdè sentit superbum cor, quod ex indignatione talia officia, à quibus quis amotus sit, vel loca, pertinaciter respuit, si deinde ad eadem remittatur. Pulchrum huius rei est exemplum in vitis PP. Cùm enim quidam Frater in Ecclesiâ tenuisset, in quâ siebat agape, sedisset ad mensam & manducaret cum Fratribus, & quidam dixisset: *Istum hinc qui tenuit: & dixissent ei: Surge, & vade hinc foras; ille surrexit, & abiit, (nil dicens.)* Alij verò contristati de expulsiõne eius, cùm egressi reuocarent eum, rediit. Post hac interrogatus à quodam, *Quid est in corde tuo, quia expulsus es, & iterum reuocatus respondit: Posui in corde meo, quia equalis essem cani, qui, quando infectatur, foras egreditur, quando verò vocatur, ingreditur.*

Sexagesimo primò. Si aliquid perdidideris, vel si tibi aliquid fuerit acceptum ab altero, siue ex confidentiâ, siue alio modo, & postea deprehenderis certò rem illam esse apud alterum, tace, noli repetere, si sentis inde aliquam in parte inferiore molestiam, quòd re illâ careas. Præclarum huius rei exemplum extat in Vitis PP. de Abbate Gelasio, cui cùm quidam Frater furatus esset codicem in membranâ scriptum, continentem Vetus & Nouum Testamentum, ille sciens furtum admissum, non est infecutus furtum, vt eum comprehenderet. Fur verò cùm eum codicem venderet in Ciuitate cuidam, emptor petiit sibi dari codicem, vt eum alicui ostenderet, an esset dignus eo pretio, quod ab emptore fur exigebat. Dedit ergo ille codicem ostendendum. Quem accipiens ille, qui emere cupiebat, attulit eum ad Abbatem Gelasium, vt probaret, si bonus codex esset, aut si tantum valeret. Dixit enim ei Gelasius: *Eme illum, quia bonus codex est, & valet pretium quod dixit tibi.* Ille autem veniens dixit venditori aliter, & non sicut audierat à Gelasio, dicens: *Ecce ostendi illum Abbati Gelasio, & dixit mihi, quia carus est, & non valet, quantum dixisti.* Ille hoc audiens dixit ei: *Nihil aliud dixit tibi Senex? Et respondit: Nihil.* Tunc dixit ei: *Tam nolo vendere codicem istum. Compunctus autem venit ad Senem, penitentiam agens, & rogans eum, vt reciperet codicem. Senex autem volebat accipere eum. Tum dixit ei Frater: Si non recipis eum,*

non possum securus esse. Et dixit ei Senex: Si non potes esse securus, nisi recipiam eum; ecce recipio eum. Et remansit Frater ille apud eum vsque ad exitum suum, proficiens de patientia Senis. Imitemur Iuuenes & Abbatem Macarium, qui videns latronem furantem id, quod in sua cella habebat, non impediuit, sed animal caricauit cum illo, vt habetur in Vitis Patrum.

238. *Sexagesimosecundo.* Si scias esse aliqua scripta, tuas res concernentia, apud aliquem, quæ nolle extare, eò quod in iis sint aliqua tuo amoris proptio inuicunda, tace, noli procurare, vt ea aboleantur vel comburantur. Hoc est diuersum à §. 54. vbi de literis, quæ penes te sunt, agitur, hic de aliis scriptis vel literis, quæ sunt penes alios, siue ij tibi sint addicti, siue non.

239. *Sexagesimotertio.* Si putas eos qui de te malè sentiunt, mutatuos, vel imminutuos hanc de te opinionem, si scirent te aliquod minus præclarè obire, & cum magnâ utilitate, & satisfactione, noli procurare, vt id significetur, habenti de te malam opinionem; quoniam potius impedi, ne significetur.

240. *Sexagesimoquarto.* Quando ex aliquo facto amici tui circa te sequetur non intenta ab eo, tui humiliatio, vel negatiua (per non promotionem tui, ad officium speciosum in occasione aliquâ, in quâ te alij ad illud promotum optabant & curabant) vel positiua (si ante tempus ab occupatione speciosa trãsseratis ad minus speciosam) noli ei gratias agere pro hoc beneficio, aut significare ei, eum fuisse in causa: Quia hoc minueret displicentiam naturalem amoris proptij, ab omni humilitione abhorrentis, & contristaret amicum.

241. *Sexagesimoquinto.* Afficienti te iniuriolis verbis, vel factis, nil responde, tace, perge in opere tuo, præsertim si alicui ministres. Valdè gratum est Deo, in tali occasione seruatum silentium. Quod à Sanctis reputabatur pro specie Martyrij. Hinc Abbas Pastor in Vitis Patrum, ita silere, iudicabat esse idem, quod ponere animam pro proximo suo: Si quis, inquit, audiens sermonem tristem, cum possit ipse id facere, certet, atque susciteat, & non reconstriset; vel est lasus in re aliquâ patienter tulerit, non retribuens contristanti, neque ladenti se eo modo, huiusmodi homo animam suam ponit pro proximo suo. Admirandum huius rei exemplum recensetur in Vitis PP. de Ioanne minore Thebæo, qui per duodecim annos cuidam Seni infirmanti fecit obsequium. Senex tamen cum vidisset eum laborantem; nunquam ei sermonem aut placidum locutus fuit. Cum autem transiret, sedentibus alijs Senibus, tenuit manum eius, & dixit ei ter: Salueris, salueris salueris; & tradidit illum Senibus, dicens: Ille non homo, sed Angelus est, qui tot annis mihi infirmanti, nec tamen bonum sermonem à me audiens fecit obsequium.

243. *Sexagesimosexto.* Si habeas aliquem ministrã-

tem tibi, siue in cubiculo tuo, siue alibi, & suâ negligentia, vel alio modo, causa tibi sit alicuius molestie, tace, vt ere hac occasione ad cumulanda cælestia merita. Pulchrum extat huius rei exemplum in Vitis PP. de sene quodam, qui cum monuisset puerum sibi cohabitantem de quadam re non benè factâ, & puer ei esset offensus, & clausisset ostium cellæ, in quâ erant panes, per tres dies, & dimississet Senem ieiunum; nil ei dixit Senex: Vbi erat aut quid facis foris? Habebat autem vicinum Senex, qui cum agnouisset, quia tardaret puerulus ille, fecit modicum pulmentum; & dabat ei per parietem, & rogabat, vt gustaret; & dicebat seni: Quid tardat Frater ille foris? Senex vero (non accusans puerum proteruum, sed silentio premens eius defectus) dicebat: Quando ei vacauerit, reuertetur. Tale silentium seruauit & Abbas Ioannes cum Fratibus, quos quidam ducens aberratit à viâ, & erat nox, & eum socij tumultuarentur, dixit eis Senex: Si dixerimus ei aliquid, contristabitur. Sed ecce facio me ipsum, quasi defectum; & dico, me non posse ambulare, sed iaceo hic vsque mane. Et fecerunt sic: sed & residui dixerunt: Nec nos ibimus, sed sedebimus tecum, & sederunt omnes in loco vsque mane, ne obiurgarent Fratrem illum.

Porro vt his modis serues silentium, dum te Dominus Deus tuus, siue per se, siue per alios onerat cruce aliquâ, præsertim fabricatâ linguis humanis, excita te Christi Domini exemplis, qui accusatus ante mortem tacebat, ita, vt miraretur Pilatus: excita te exemplis aliorum Sanctorum magnorum, sæpè commemoratis: excita te magnis utilitatibus suprâ recensitis, quas tribulationes adferunt patienter toleratæ, & silentio pressæ: excita te, si religiosum statum amplexus es, obligatione tui status, id à te exigentis, cum in eo debeas Christi moribus te conformare. Et quod Abbas Nestero fecit, cum Monasticæ vitæ se tradidit, hoc & tu saltem nunc efficaciter statue, & obserua. Nam, vt scribitur in Vitis PP. cum Abbas Pastor ad huc Iuuenem Abbatem Nesteronem interrogasset, quomodo acquisisset virtutem hanc, vt quando emergebat tribulatio aliqua in Monasterio non loqueretur, nec tedium faceret: Et cum multum congeretur, dixit ei: Ignosce mihi Abba: Quando intraui initio Congregationem, dixi animo meo Tu, & asinus vnus estote. Sicut enim asinus vapulat, & nihil loquitur, iniuriam patitur, & non respondet, sic & tu: quemadmodum in Psalmo legitur: Vt iumentum factus sum apud te, & ego semper tecum. Beatus, qui in silentio feret propter Deum iniuriarum pondera. Talis enim ob gratiam, quam sibi apud Deum conciliabit hoc silentio, merebitur, vt sit Christo propinquior, quemadmodum fuit olim Christo proximum iumentum, cui insidens Christus ante mortem ingressus est cum triumpho Hierosolymam, vti ponderauit S. Bernardus.

248.

Sexagesimo septimo, Si continget aliquid tibi negari, vel alius petentibus & ventibus, aut vsuris operâ tuâ, non concedi tui vsûm tam ample, uti alius in simili occasione, vel occupatione concessum est, & concedi solet; non expostules cum Superiore, cur ea tibi vel alteri negauerit, aut non concesserit, quasi minus fidens tibi & aliis magis. Exempli gratiâ, si conceditur aliis, ut comitentur suos Principes, quorum sunt Confessarij quocunque iuerint, etiam ut soli eant, in Castris, siue alibi; tibi verò id limiterur, tace. Nam eum debeas non minus abnegatus esse, & perfectus, quàm antiqui Eremitæ & Monachi, quod illi fecerunt, & tu facere debes; imò plus: quia es Sacerdos, quod apud illos rarum fuit. In viris Patrum scribitur de Abbate Nestorote, quòd ingressus Religionē hoc apud se statuerit: Ego & asinus vnum sumus, post hac de beo esse, sicut ille: quicquid ei imponitur, hoc portat: & sine morâ quidem, non petens quare, aut ad quem finem. Sicut ergo asinus non it, quòd non vult eum ire gubernator eius, nec dicit: Quare ego non eo illuc vel illuc, & alter asinus mittitur, & permittitur ire ad omnia loca: sic nec tu debes talia inquirere, sed tacendo ferre onera tibi imposta, quanta vult, qui te regit. Magnum est, hope nostri sacrificium Deo oblatum. Tales qui sunt, cum

249.
pag. 651.

Pl. 72. 23.

Dauidē dicere possunt: *Et iumentum factus sum apud te, & ego semper tecum*. hoc est, inquit, Bellarminus: Obedire tibi sine contradictione statui, & onus quodcumque portare decreui, & a fide & a caritate tuâ non recedam. Talem autem obedientiæ & patientiæ, & humilitatis modum exhibere immediatè Superiori propter Deum plus est, quàm exhibere immediatè Deo, eius præcepta seruando, ut ait S. Bonaventura. Hinc B. Catharina Bononiensis Franciscana in libello diuinitus inspirato scriptum reliquit: *Si Abraham fuit iustificatus, quia obediuit solùm Deo, quânto magis iustificabitur illa creatura, quæ pro amore Dei submittit se ad obediendum seruo ipsius Dei. Imperfecti enim cordis est, inquit S. Bernardus: & infirma prorsus voluntatis indicium, statuta Seniorum studiosius discutere, herere ad singula, quæ iniunguntur, exigere de quibusque rationem. Quocirca noli querere, quare tibi limitatæ sunt occupationes & excursus ad loca, aliis dilatatæ; sed tacendo potta iugum Domini, ut iumentum fidele illius. Libentius Christus tali insidet iumento, quàm illi, in quo Hierosolymam insidens intravit.*

251.

Sexagesimo octauo, Si te accusatum alicui mediato Superiori, alter Superior immediatus te non excuset, non te purges, non te defendas, tace, noli expostulare cum eo, quòd te non defendat.

252.

Sexagesimonono, Sit etiam in memoriâ silentium iniuriarum, quod fiet, dum in memoriâ nullum fouebit & formabit mens verbum internum, quod est partus cogitationis, sed per obliuionem iniuriarum, quodammodò hic par-

tus enecabitur vel impedietur. Hoc est monitum Dei Eccl. 10. 6. *Omni iniuria proximi ne memineris*. Et alio in loco hoc docuit Spiritus sanctus: *Audisti verbum aduerbum proximum tuum, id est Eccl. 10. 10. autem faciendum est de verbis vel factis contra nos) commoriatur in te, fidens quoniam non te distemper. Quid est, inquit S. Chrysostranus, moriatur in te: extinguere ipsum, defodire, nec exire, nec pernitius moueri permittas. Interdum dictum, obliuioni tradere: ut in, qui non audierunt, similitudo fiat. Sed & Seneca hoc docuit epist. 94. *Iniuriarum remedium est obliuio*. Ita que silentium hoc memoriarum, situm est in obliuione iniuriarum, quæ vel tibi, vel amicis tuis illatæ sunt. Inimicitiam in aquâ scribere oportet, inquit S. Isidorus Pelusiota, ut quàm primum obliuiscatur: amicitiam autem in as incidere, ut perpetuò firma & immota conseruetur. Si reminiscimur malorum, dicebat Abbas Macarius, quæ ab hominibus patimur, perdimus memoriam virtutem. Cùm videlicet bello inimicum, inquit S. Chrysostranus, si in mentem veniat, quàm multa tum audieris, tum perpeffus sis molestas, fac omnium istorum obliuiscaris. Ingeniosè hoc ipsum ex Pythagora docuit Clemens Alexandrinus: Pythagoras, inquit, ollâ ab igne sublata, præcipit non relinquere figuram in cinere, sed illam confundere. & qui surgunt è cubili, conturbari fragula. Tacitè enim significabat, non solùm esse delendum factum & superbiam, sed ne ira quidem relinquendum vestigium: cum autem ebullire cessauerit, tam esse componendam, & omnem esse delendam iniuriæ memoriam. Qui dixit: Non concupisces, sustulit omnem acceptæ iniuriæ recordationem. Sanè S. Augustinus memorat dictum Ciceronis, & rem laudat: quòd mores Caesaris extollens dicebat, quòd nihil obliuisci foret, nisi iniurias. Quid est acceptæ iniuriæ malle ignoscere, quàm persequi, nihil, nisi iniurias obliuisci? Quod si hoc ille faciebat, inquit Lactantius, homo non à celesti tantum, sed à publicâ quoque ciuiliq; iustitiâ remotus sumus; quânto magis id nos facere debemus, qui immortalitatis velut candidati sumus? Præsertim eum, ut scribit S. Isidorus Pelusiota, Acceptarum iniuriarum memoriam retinere haud generosi animi est; veràm improbi, ac miseri. E contra obliuisci iniuriarum, omnium sanctorum virtutum proprium est.*

Placet hoc Deo. Idèò Christus de Regina Cypri loquens, ait S. Brigittæ inter alia monita: *Obliuiscatur malorum, quæ in maritum suum commissa sunt propter Deum, & non accendatur ad vindictam, quia ego sum Iudex, & ego iudicabo pro ipsa*. Si ergo ita constitutus, uti fuit S. Bernardus, in quadam sibi illatâ molestiâ seu iniuriâ, de qua sic scripsit: *Quòd factum est, non requiro, cur, vel quomodò factum est, culpas non discutio, non retracto causas, non recordor iniurias. Solent enim hæc magis irritigare, quàm mitigare discordias. Tenemur id facere, si volumus implere Christi præceptum, iubentis nos sic orare: Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Cùm igitur Deus promittat, se, obliuioni traditurum peccata nostra*

strasi pepercimus; obliuiscamur & nos iniuriarum nostrarum propter Deum. Si inquit, impius erit penitentiam ab omnibus peccatis suis & c. omnium iniquitatum eius, quas operatus est, non recordabor. Ut ergo id assequamur, tenemur & nos obliuisci omnium iniuriarum, quae nos afflixerunt, praesertim cum a melioribus ethnicis id obseruatum legamus. De Iulio Caesare scribit Cicero, eum nihil obliuisci solere, nisi iniurias: siue hoc dixerit Caesarem laudando, siue fidei eidem adulando, inquit S. Augustinus. Et de Phocione innocentiissimo, damnato ad mortem hausto veneno accersendam, scribit Aelianus: Cum ei licitor poculum obtulisset, rogatus a propinquis quidnam filio mandaret, respondit: Mando ei, ut obliuiscatur potus huius, quem nunc ab Atheniensibus oblatum bibo. Sed proh dolor! Christiani multi & Religiosi, ut dicebat B. Thomas Morus, non tantum non obliuiscuntur acceptularum iniuriarum, sed beneficia accepta inscribunt pulueri, maleficia marmoribus insculpunt: ex quo nunquam delebuntur, semper manebunt expressa. Non erat horum e numero Abbas Achilla, quae cum quidam vidisset sanguinem expuentem, & requisisset, quid hoc esset, respondit sermo erat fratris, qui me contristauerat. & repugnauit, ne illum dicerem, sed petius Dominum, ut tolleret a me, & factus est ille sermo sanguis in ore meo. & postquam expui, requieui, sed & ipsam tristitiam & sermonem illum oblitus sum. Haec est tessera filiorum Dei. Hinc S. Hilarius ponderans illa Christi Domini verba: Beati pacifici, quoniam filij Dei vocabuntur. Pacificorum, inquit, beatitudo adoptionis est merces: Patens enim omnium Deus est. Neque aliter transire in nuncupationem familiae eius licebit, nisi obliuione: earum rerum assumpta, quibus possumus offendi.

Septuagesimo. Si hoc Opusculum leget aliquis mundanus, motua supernaturalia non curans, sed magis humana, sileat & ille, dum patitur aliquam iniuriam, & sibi putet scriptum a Seneca aptum pro hac re consilium, etsi minus verecundum, sed talia placent secularibus mundanis, id est ut illos quoque iuuent; hoc scribo: Quid stultius homine verba metuente? Eleganter Demetrius noster solet dicere: Eodem loco sibi esse voces imperitorum, quo ventre redditos crepitus. Quid enim, inquit, mea refert, sursum isti an deorsum sonent? Quocirca dementia est vereri, ne insameris ab infamibus.

CAPVT SEPTIMUM.

Quando liceat, vel opus sit non tacere, sed dicere aliquid in defensionem sui?

Quamuis licitum sit perfectionis Euangelicae, praesertim in Religioso statu, studiosis, silentio premeri iniurias, & famae iacturam pati, sunt tamen varij casus, in quibus sine pra-

iudicio perfectionis loqui licet, imò cum merito declinare tribulationem. Persecutio, inquit S. Bernardus, & temporalis omnis aduersitas pro loco & tempore prudenter aliquando fugienda erit. In primis si ex manifestatione tuarum tribulationum spes esset, te apud aliquos in minore fore opinionone; si iis tuas manifestares cruces, omnino eas manifesta; ita tamen, ne quid patiantur etiam in opinionone mala auctores vel cooperatores tuarum afflictionum. Talis enim manifestatio praebet nouam materiam crucis, & humiliationis, scilicet decrementum bonae apud eos opinionis, vel iacturam illius. Solent enim multileues, & inconsiderati in ferendis iudiciis, hoc ipso male de altero opinari, quod sciant aliquid eum passum, vel pati, & putant non sine causa talia passum.

Praeterea sunt alij casus, in quibus nullo modo tacendum est sed adhibenda iusta, & vera excusatio, & repulsio infamiae, ac propriae famae defensio. Quod quandoque sub obligatione peccati tenentur praestare, ad amouendam a se infamiae notam, uti & Theologi, & Iuris petiti docent, qui consulendi sunt.

Ego hic aliqua adferam hac de te, ne indiseret humiliatiorem sui querentes, nimia taciturnitate vsi, vel Ordini, vel Domicilio, quod inhabitant, noceant, vel alios a pietatis studio, suae dedecore infamiae, iusta propugnatione non absterlo, absterreant.

In primis supponenda est certa, & communior doctrina Theologorum, quemuis, etsi sit dominus famae suae, ut etiam docet S. Thomas, (ideoque potest aliquando sine peccato se infamare manifestando peccata ex causa rationabili, siue humilitatis, siue alia, uti fecerunt S. Augustinus, S. Anselmus, & alij a me citati in Opusculo de Confusione sui quarendae cap. 5.) tamen peccare se infamando, si sui infamatio redundaret in infamiam vel filiorum, vel Confanguineorum, vel familiae, vel Religionis, aut domicilij in quo habitat. Item si esset causa scandalis, vel ruinae aliorum: item si bona fama esset se infamanti necessaria ad munus suum publicum (quale est Praelatorum & Superiorum) obsequium. Ita comuniter docent Theologi b.

His suppositis, Dico. In iis casibus adhibendam esse defensionem famae propriae, per veram & iustam sui defensionem, & excusationem, & informationem de rei veritate, in quibus non licet se ipsum infamare.

Primo itaque, dum Superior te interrogat ut rei seriem narres, narra, & nulla te, & circumstantia omitta, quando vel expresse, vel per certa signa Superior indicat, se cupere scire rei veritatem: quia in hoc casu silentium tuum esset manifesta inobedientia, non meritoria, sed reatum culpae secum trahens. Et ita S. Bonauentura, vetans defensionem sui post culpam commissam,

254
 l. 3. in raris palmarum.
 255
 2. 2. 2. q.
 6. 4. 2. 5. ad
 3. & clarus q. 73.
 2. 4. ad 1.
 Soc. l. 4. de
 iust. q. 2.
 2. 3.
 Less. l. 2.
 c. 5. n. 59.
 Fluc. tr.
 40. nu. 33.
 Bonac. de
 rest. disp.
 2. q. 4. pu-
 cto 10. n. 2.
 Molin.
 tr. 4. de
 iust. d. 2.
 Valenc.
 2. 2. d. 5. q.
 10. p. 1.
 Raynaud.
 de virt. &
 vit.
 256.
 l. 3. c. 1.
 num. 112.
 b. Soc. l. 4.
 q. 6. a. 3. ad
 4.
 Mol. disp.
 37. de iust.
 Rebel. q.
 1. num. 2.
 Less. l. 2.
 c. 2. dab.
 6. nu. 23.
 Filuc. tr.
 40.
 Spec. disc.
 p. 2. c. 2. 6.

